

WYROK SĄDU (siódma izba)

z dnia 17 lutego 2011 r.*

W sprawie T-385/07

Fédération Internationale de Football Association (Fifa), z siedzibą w Zurychu (Szwajcaria), reprezentowana początkowo przez R. Dentona, E. Batchelora, F. Young, solicitors, oraz A. Barava, avocat, a następnie przez E. Batchelora, A. Barava, D. Reymonda, avocat, oraz F. Carlin, barrister,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez E. Montaguti oraz N. Yerrell, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez J. Flynna, QC, oraz L. Mayę, barrister,

strona pozwana,

popieranej przez:

Królestwo Belgii, reprezentowane przez L. Van den Broeck oraz C. Pochet, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez J. Stuycka, A. Berenbooma oraz A. Joachimowicz, avocats,

* Język postępowania: angielski.

przez

Republikę Federalną Niemiec, reprezentowaną przez M. Lumme oraz J. Möllera, działających w charakterze pełnomocników,

oraz przez

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, reprezentowane przez S. Behzadi-Spencer, E. Jenkinson oraz L. Seeborutha, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych początkowo przez T. de la Marego, a następnie przez B. Kennelly'ego, barristers,

interwencji,

mającej za przedmiot wniosek o stwierdzenie częściowej nieważności decyzji Komisji 2007/479/WE z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie zgodności z prawem wspólnotowym środków przyjętych przez Belgię na mocy art. 3a ust. 1 dyrektywy Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 180, s. 24),

SĄD (siódma izba),

w składzie: N.J. Forwood (sprawozdawca), prezes, L. Truchot i J. Schwarcz, sędziowie,
sekretarz: K. Pocheć, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 lutego 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

- 1 Artykuł 43 WE ma następujące brzmienie:

„Ograniczenia swobody przedsiębiorczości obywateli jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego są zakazane w ramach poniższych postanowień. Zakaz ten obejmuje również ograniczenia w tworzeniu agencji, oddziałów lub filii przez obywateli danego państwa członkowskiego, ustanowionych na terytorium innego państwa członkowskiego.

Z zastrzeżeniem postanowień rozdziału dotyczącego kapitału swoboda przedsiębiorczości obejmuje podejmowanie i wykonywanie działalności prowadzonej na własny rachunek, jak również zakładanie i zarządzanie przedsiębiorstwami, a zwłaszcza spółkami w rozumieniu artykułu 48 akapit drugi [WE], na warunkach określonych przez ustawodawstwo państwa przyjmującego dla własnych obywateli”.

- 2 Artykuł 49 akapit pierwszy WE stanowi:

„W ramach poniższych postanowień ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług wewnątrz Wspólnoty są zakazane w odniesieniu do obywateli państw członkowskich mających swe przedsiębiorstwo w państwie Wspólnoty innym niż państwo odbiorcy świadczenia”.

- 3 Artykuł 3a dyrektywy Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298, s. 23), dodany na mocy dyrektywy 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 czerwca 1997 r. zmieniającej dyrektywę [89/552] (Dz.U. L 202, s. 60), stanowi:

„1. Każde państwo członkowskie może, zgodnie z prawem wspólnotowym, podjąć środki zapewniające, aby nadawcy telewizyjni podlegający jego kompetencji nie transmitowali na prawach wyłączności wydarzeń, uznawanych przez te państwa członkowskie za mające doniosłe znaczenie dla społeczeństwa, w sposób pozbawiający poważną część widowni w tym państwie członkowskim możliwości oglądania tych wydarzeń w bezpośrednim przekazie lub w retransmisji w ogólnie dostępczej telewizji. Z tego względu zainteresowane państwo członkowskie sporządza wykaz określonych wydarzeń, krajowych lub nie, które uznaje za mające doniosłe znaczenie dla społeczeństwa. Sporządza ten wykaz w jawny [zrozumiały] i przejrzysty sposób, w stosownym i właściwym czasie. Równocześnie zainteresowane państwo członkowskie określa również, czy wydarzenia te powinny być dostępne w całości czy częściowo, w bezpośrednim przekazie lub, tam gdzie to konieczne lub stosowne z obiektywnych względów interesu publicznego, w całości lub częściowo retransmitowane.

2. Państwa członkowskie zawiadamiają bezzwłocznie Komisję o każdym środku podjętym, lub który ma być podjęty na mocy ust. 1. W terminie trzech miesięcy od zawiadomienia Komisja sprawdza, czy środki te są zgodne z prawem wspólnotowym i powiadamia inne państwa członkowskie. Komisja zasięga opinii komitetu ustanowionego na mocy art. 23a i niezwłocznie publikuje w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* podjęte środki oraz, co najmniej raz w roku, skonsolidowany wykaz środków podjętych przez państwa członkowskie.

3. Państwa członkowskie zapewniają, poprzez odpowiednie środki w ramach swoich ustawodawstw, aby nadawcy telewizyjni podlegający ich jurysdykcji nie wykorzystywali praw wyłączności, nabytych przez nich po dacie opublikowania niniejszej dyrektywy, w sposób pozbawiający znaczną część widowni innego państwa członkowskiego możliwości oglądania wydarzeń, które to inne państwo członkowskie uznało zgodnie z poprzednimi ustępami, w całości lub częściowo w bezpośrednim przekazie lub, tam gdzie to konieczne lub stosowne z obiektywnych względów interesu ogólnego, całościowej lub częściowej retransmisji, w telewizji ogólnie dostępnej, jak określiło to inne państwo członkowskie zgodnie z ust. 1”.

4 Motywy 18–22 dyrektywy 97/36 mają brzmienie następujące:

„(18) Istotne jest, aby państwa członkowskie miały możliwość podjęcia środków mających na celu ochronę prawa do informacji i zapewnienie szerokiego dostępu widowni do telewizyjnej relacji wydarzeń krajowych lub zagranicznych, o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, takich jak igrzyska olimpijskie, puchar [mistrzostwa] świata i mistrzostwa Europy w piłce nożnej; w tym celu państwa członkowskie zachowują prawo do podejmowania środków zgodnych z prawem wspólnotowym, mających na celu regulację wykonywania wyłącznych praw do transmisji takich wydarzeń przez znajdujących się w ich kompetencjach nadawców telewizyjnych.

(19) Niezbędne jest dokonanie uzgodnień we wspólnotowych ramach, w celu uniknięcia potencjalnej niepewności prawnej i zakłóce[ń] rynkowy[ch] oraz pogodzenia swobodnego obrotu usługami telewizyjnymi z koniecznością uniemożliwienia obchodzenia krajowych przepisów chroniących uzasadniony interes ogólny.

(20) Właściwe jest w szczególności ustanowienie w niniejszej dyrektywie przepisów dotyczących wykonywania przez nadawców telewizyjnych wyłącznych praw, które mogą nabyć, do transmisji wydarzeń uznanych za mające doniosłe

znaczenie dla społeczeństwa w państwie członkowskim innym niż to, które posiada kompetencje w odniesieniu do nadawców telewizyjnych [...].

- (21) Wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa powinny, do celów niniejszej dyrektywy, spełniać określone kryteria, to znaczy, że powinny to być nadzwyczajne wydarzenia budzące zainteresowanie ogółu widowni [szerokiej publiczności] w Unii Europejskiej lub w danym państwie członkowskim, czy też w znacznej części danego państwa członkowskiego, i zorganizowane z wyprzedzeniem przez organizatora, który jest zgodnie z prawem upoważniony do sprzedaży praw dotyczących tego wydarzenia.
- (22) Do celów niniejszej dyrektywy »telewizja ogólnie dostępna« oznacza transmisję na każdym kanale, publicznym lub komercyjnym, programów dostępnych dla widowni bez opłat, innych niż wynikające ze sposobów finansowania transmitowania, które są szeroko rozpowszechnione w każdym państwie członkowskim (jak opłata licencyjna i/lub [lub] abonament podstawowy w sieci kablowej)».

Okoliczności powstania sporu i zaskarżona decyzja

- 5 Skarżąca – Fédération Internationale de Football Association (Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej, zwana dalej „Fifa”) – jest związkiem zrzeszającym 208 krajowych federacji piłki nożnej i stanowi światowy organ wykonawczy tej dyscypliny sportu. Do jej celów należy, w szczególności, promocja piłki nożnej w skali ogólnoświatowej oraz organizowanie międzynarodowych turniejów piłkarskich. Sprzedaż przysługujących jej praw do transmisji telewizyjnej turnieju finałowego mistrzostw świata w piłce nożnej (zwanego dalej „mistrzostwami świata”), które Fifa organizuje, stanowi główne źródło dochodów tego podmiotu.

- 6 W Belgii kompetencje do wydawania przepisów na podstawie art. 3a dyrektywy 89/552 przysługują Vlaamse Gemeenschap (wspólnocie flamandzkiej) i Communauté française (wspólnocie francuskiej). Władze każdej ze wspólnot wydały własne przepisy, które zostały następnie podane do wiadomości Komisji Wspólnot Europejskich przez belgijskie władze federalne.
- 7 Zgodnie z art. 76 § 1 decreten betreffende de radio-omroep en de televisie (dekretów o radiofonii i telewizji), których tekst jednolity został ogłoszony przez Vlaamse Raad (radę flamandzką) w dniu 25 stycznia 1995 r. (*Belgisch Staatsblad* z dnia 30 maja 1995 r., s. 15092), „[r]ząd flamandzki sporządza listę wydarzeń uznanych za mające doniosłe znaczenie dla publiczności, które z tego powodu nie mogą być nadawane w oparciu o prawa wyłączności w sposób uniemożliwiający znacznej części publiczności wspólnoty flamandzkiej śledzenie tych wydarzeń bezpośrednio lub z opóźnieniem w telewizji ogólnodostępnej”.
- 8 Na mocy besluit van 28 mei 2004 (rozporządzenia z dnia 28 maja 2004 r., *Belgisch Staatsblad* z dnia 19 sierpnia 2004 r., s. 62207) Vlaamse Regering (rząd flamandzki) ogłosił wykaz wydarzeń szczególnie interesujących dla społeczeństwa, a wśród nich mistrzostwa świata. Aby dane wydarzenie mogło zostać włączone do wykazu wydarzeń szczególnie interesujących dla społeczeństwa, musi ono, zgodnie z tym samym besluit, spełniać co najmniej dwa spośród następujących kryteriów:
- ma duże znaczenie w swojej kategorii i wzbudza szerokie zainteresowanie publiczności;
 - odbywa się w ramach ważnych zawodów międzynarodowych lub są to zawody z udziałem reprezentacji narodowej, klubowej drużyny belgijskiej lub jednego bądź wielu sportowców belgijskich;
 - dotyczy ważnej dyscypliny sportu i ma duże znaczenie kulturowe dla wspólnoty flamandzkiej;

- było tradycyjnie transmitowane w ramach ogólnodostępnej telewizji i ma znaczący wskaźnik oglądalności w swej kategorii.
- 9 Zgodnie z art. 1 besluit van 28 mei 2004, określone wydarzenia zamieszczone w wykazie, wśród nich mistrzostwa świata, powinny być transmitowane w całości i na żywo. Na mocy art. 2 tegoż besluit wyłączne prawa do wydarzeń zamieszczonych w wykazie nie mogą być wykonywane w sposób, który uniemożliwiłby istotnej części ludności śledzenie tych wydarzeń w telewizji bezpłatnej. Ponadto zgodnie z art. 2 akapit drugi besluit van 28 mei 2004 uznaje się, że znacząca część ludności wspólnoty flamandzkiej może śledzić wydarzenie budzące znaczące zainteresowanie społeczne w telewizji bezpłatnej w sytuacji, gdy wydarzenie to jest transmitowane przez telewizję nadającą w języku niderlandzkim, której odbiór dostępny jest co najmniej 90% ludności bez opłat innych niż abonament telewizyjny.
- 10 Na mocy art. 3 besluit van 28 mei 2004 nadawcy telewizyjni, którzy nie spełnią wymogów określonych w art. 2 tego aktu prawnego i którzy nabędą prawa do wyłącznej transmisji na obszarze regionu niderlandskojęzycznego oraz dwujęzycznego regionu stołecznego Brukseli w odniesieniu do wydarzeń zamieszczonych w wykazie, mogą wykonywać swe prawa jedynie w razie zapewnienia, poprzez zawarcie odpowiednich umów, że znacznej części ludności nie zostanie utrudnione śledzenie tych wydarzeń w telewizji bezpłatnej. W tym celu zainteresowani nadawcy mogą udzielać podlicencji po rozsądnych cenach rynkowych nadawcom, którzy spełniają takie wymogi. Niemniej jednak w wypadku, gdyby żaden nadawca spełniający omawiane wymogi nie oświadczył, iż jest gotów uzyskać tego rodzaju podlicencje, nadawca, który nabył prawa wyłączne, może z nich korzystać.
- 11 Zgodnie z art. 4 ust. 1 décret du 27 février 2003 (dekretu z dnia 27 lutego 2003 r., *Moniteur belge* z dnia 17 kwietnia 2003 r., s. 19637), uchwalonego przez Parlement de la Communauté française (parlament wspólnoty francuskiej) Gouvernement de la Communauté française (rząd wspólnoty francuskiej) może, po zasięgnięciu opinii Conseil supérieur de l'audiovisuel (wyższej rady ds. radiofonii i telewizji) ustalić wykaz wydarzeń, które uznaje za mające istotne znaczenie dla publiczności tej wspólnoty. Wydarzenia te nie mogą być przedmiotem wykonywania praw wyłącznych przez nadawcę telewizyjnego ani przez Radio-Télévision belge de la Communauté

francophone (belgijskie radio i telewizję wspólnoty francuskiej) w sposób, który prowadziłyby do tego, iż znacząca część publiczności tej wspólnoty byłaby pozbawiona dostępu do tych wydarzeń za pośrednictwem telewizji ogólnodostępnej.

¹² Aby dane wydarzenie mogło zostać zamieszczone w wykazie wydarzeń o istotnym znaczeniu dla społeczeństwa, musi ono spełniać, zgodnie z art. 4 ust. 2 décret du 27 février 2003, co najmniej dwa spośród poniższych kryteriów:

- jest szczególnie popularne wśród ogółu społeczeństwa wspólnoty francuskiej, a nie tylko wśród widzów zazwyczaj śledzących takie wydarzenia;
- kulturowe znaczenie wydarzenia jest uznawane przez ogół społeczeństwa wspólnoty francuskiej i stanowi element jej tożsamości kulturowej;
- w danym wydarzeniu, w ramach zawodów lub znaczącej imprezy międzynarodowej, bierze udział wybitna postać z Belgii lub reprezentacja Belgii;
- wydarzenie było tradycyjnie transmitowane w ramach ogólnodostępnej telewizji we Wspólnocie Francuskiej i zyskało dużą widownię telewizyjną.

¹³ Zgodnie z art. 4 ust. 3 décret du 27 février 2003, uważa się, że program nadawcy telewizyjnego jest ogólnodostępny, jeżeli jest on rozpowszechniany w języku francuskim i może zostać odebrany przez 90% gospodarstw domowych wyposażonych w telewizyjną instalację odbiorczą, położonych w regionie francuskojęzycznym oraz w dwujęzycznym regionie stołecznym Brukseli. Poza kosztami technicznymi odbiór

programu nie może być poddany żadnym opłatom poza ewentualną ceną abonamentu w ramach oferty bazowej usługi dystrybucji telewizji kablowej.

- 14 Zgodnie z art. 2 arrêté du 8 juin 2004 (rozporządzenia z dnia 8 czerwca 2004 r., *Moniteur belge* z dnia 6 września 2004 r., s. 65247), wydanego przez Gouvernement de la communauté française, „[n]adawca świadczący usługi telewizyjne we wspólnocie francuskiej, który zamierza skorzystać z nabytego prawa wyłączności do transmisji wydarzenia o doniosłym znaczeniu, zobowiązany jest nadać transmisję z tego wydarzenia w ramach ogólnodostępnej telewizji zgodnie z załącznikiem do niniejszego rozporządzenia”.
- 15 Załącznik do arrêté du 8 juin 2004, jak również tekst jednolity wykazu wydarzeń o istotnym znaczeniu dla Królestwa Belgii obejmuje mistrzostwa świata na żywo i w całości.
- 16 Pismami z dnia 15 stycznia 2001 r. oraz z dnia 16 maja 2002 r. Fifa przedstawiła ministère de la communauté flamande (ministrowi ds. wspólnoty flamandzkiej) swe uwagi dotyczące ewentualnego włączenia mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, przy czym sprzeciwiło się wciąganiu całości meczów tego turnieju do omawianego wykazu.
- 17 Pismem z dnia 10 grudnia 2003 r. Królestwo Belgii powiadomiło Komisję o przepisach wydanych na podstawie art. 3a dyrektywy 89/552.
- 18 Do przepisów tych odniesiono się w decyzji Komisji 2007/479/WE z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie zgodności z prawem wspólnotowym środków przyjętych przez [Królestwo] Belgii na mocy art. 3a ust. 1 dyrektywy Rady 89/552/EWG (Dz.U. L 180, s. 24, zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”).

19 Osnowa zaskarżonej decyzji ma następujące brzmienie:

„Artykuł 1

Środki przyjęte zgodnie z art. 3a ust. 1 dyrektywy [89/552], o których [Królestwo] Belgi[i] powiadomił[o] Komisję w dniu 10 grudnia 2003 r., opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, C 158, z dnia 29 czerwca 2005 r., są zgodne z prawem wspólnotowym.

Artykuł 2

Środki przyjęte ostatecznie przez [Królestwo] Belgi[i] i określone w załączniku do niniejszej decyzji zostaną opublikowane w Dzienniku Urzędowym zgodnie z art. 3a ust. 2 dyrektywy [89/552]”.

20 Zaskarżona decyzja została umotywowana w szczególności w następujący sposób:

- „(4) Lista wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa włączona do środków przyjętych przez [Królestwo] Belgi[i] została sporządzona w sposób jasny i przejrzysty i po przeprowadzeniu w Belgii szerokich konsultacji.
- (5) Komisja została przekonana, że wydarzenia wymienione w środkach przyjętych przez [Królestwo] Belgi[i] spełniają przynajmniej dwa z następujących kryteriów uznawanych za rzetelne wskaźniki znaczenia wydarzenia dla społeczeństwa: i) szczególny powszechny oddźwięk w państwie członkowskim, a nie tylko znaczenie dla tych, którzy zazwyczaj śledzą dany sport lub aktywność; ii) ogólnie uznawane, szczególne znaczenie kulturowe dla społeczeństwa państwa członkowskiego, w szczególności jako czynnik wzmacniający tożsamość

kulturową; iii) uczestnictwo drużyny [reprezentacji] narodowej w danym wydarzeniu w kontekście zawodów lub turnieju o znaczeniu międzynarodowym oraz iv) fakt, że wydarzenie było tradycyjnie transmitowane w ogólnodostępnym programie telewizyjnym i zyskiwało dużą widownię telewizyjną.

- (6) Szereg wydarzeń wymienionych w ramach środków przyjętych przez [Królestwo] Belgi[i], w tym letnie i zimowe igrzyska olimpijskie, finały pucharu [Mistrzostw] Świata i finały Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej (drużyny męskie), stanowią wydarzenia kategorii tradycyjnie uznawanej za mającą doniosłe znaczenie dla społeczeństwa, wymienione wprost w motywie 18 dyrektywy 97/36/WE. Wydarzenia te mają szczególny powszechny oddźwięk w Belgii, ponieważ są popularne wśród szerokiej publiczności, a nie tylko wśród tych osób, które zazwyczaj śledzą wydarzenia sportowe.

[...]

- (8) Wymienione mecze piłki nożnej, w których udział biorą reprezentacje narodowe, mają szczególny powszechny oddźwięk w Belgii, ponieważ dają one drużynom [reprezentacjom] belgijskim okazję do promowania belgijskiej piłki nożnej na szczeblu międzynarodowym.

[...]

- (16) Wymienione wydarzenia, w tym także te, które powinny być brane pod uwagę w całości, a nie jako seria wydarzeń indywidualnych, były tradycyjnie transmitowane w ogólnodostępnej telewizji i przyciągały szeroką widownię telewizyjną. [...]

- (17) Środki przyjęte przez [Królestwo] Belgi[i] wydają się być proporcjonalne w stopniu uzasadniającym odstępstwo od fundamentalnej, zapisanej w traktacie WE

zasady swobody świadczenia usług, z uwagi na ważny interes ogólny, jakim jest zapewnienie szerokiego publicznego dostępu do transmisji wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa.

- (18) Środki przyjęte przez [Królestwo] Belgi[i] są zgodne z zasadami [traktatowymi] dotyczącymi konkurencji w tym sensie, że definicja nadawców wyłonionych do transmisji wymienionych wydarzeń jest oparta na obiektywnych kryteriach, które pozwalają na rzeczywistą i potencjalną konkurencję w zakresie zdobycia praw do transmisji tych wydarzeń. Ponadto liczba wymienionych wydarzeń nie jest nieproporcjonalna w stopniu, który mógłby zakłócić konkurencję na rynku odbiorców końcowych telewizji ogólnodostępnej i telewizji płatnej.

[...]

- (22) Z wyroku Sądu Pierwszej Instancji [z dnia 15 grudnia 2005 r.] w sprawie T-33/01 Infront WM przeciwko Komisji [Zb.Orz., s. II-5897] wynika, że deklaracja, iż środki przyjęte zgodnie z art. 3a ust. 1 dyrektywy [89/552] są zgodne z prawem wspólnotowym, stanowi decyzję w rozumieniu art. 249 [WE], która musi w związku z tym zostać przyjęta przez Komisję. W związku z powyższym konieczne jest stwierdzenie na mocy niniejszej decyzji, że środki, o których powiadomił[o] [Królestwo] Belgi[i], są zgodne z prawem wspólnotowym. Środki przyjęte ostatecznie przez [Królestwo] Belgi[i] i określone w załączniku do niniejszej decyzji winny zostać opublikowane w Dzienniku Urzędowym zgodnie z art. 3a ust. 2 dyrektywy [89/552].”

Przebieg postępowania i żądania stron

- 21 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 4 października 2007 r. Fifa wniosła niniejszą skargę.

- 22 Pismem odrębnym, złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 11 października 2007 r. Fifa zwróciła się do Sądu o wezwanie Komisji, w ramach środków organizacji postępowania, do przedstawienia szeregu dokumentów, które – jej zdaniem – są niezbędne w celu wykonywania jej praw, jak również w celu wykonania przez Sąd kontroli sądowej, o którą się do niego zwrócono.
- 23 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniach 25 i 29 stycznia 2008 r. Królestwo Belgii, Republika Federalna Niemiec oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej zgłosiły interwencję w niniejszym postępowaniu po stronie Komisji. Postanowieniem z dnia 31 marca 2008 r. prezes siódmej izby Sądu dopuścił te interwencje. Interwenienci złożyli swe uwagi, a Fifa zgłosiła swe uwagi w ich przedmiocie z zachowaniem wyznaczonych terminów.
- 24 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 26 lutego 2008 r. Fifa zwróciła się do Sądu o wezwanie Komisji, w ramach środków organizacji postępowania, do przedstawienia określonych dokumentów wzmiankowanych w złożonej przez Komisję odpowiedzi na skargę.
- 25 Orzeczeniem z dnia 26 maja 2008 r. siódma izba Sądu postanowiła o niedopuszczeniu, na obecnym etapie postępowania, wniosków o zastosowanie środków organizacji postępowania, złożonych przez Fifę.
- 26 Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2009 r. niniejsza sprawa została połączona ze sprawą T-68/08 Fifa przeciwko Komisji dla potrzeb przeprowadzenia rozprawy.
- 27 W oparciu o sprawozdanie sędziego sprawozdawcy Sąd postanowił otworzyć procedurę ustną i w ramach środków organizacji postępowania zadać szereg pytań Fife oraz Komisji. Udzieliły one odpowiedzi na pytania Sądu w wyznaczonych terminach.

28 Fifa zwraca się do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w części lub w całości w zakresie, w jakim dotyczy ona mistrzostw świata;

- obciążenie Komisji, Królestwa Belgii, Republiki Federalnej Niemiec oraz Zjednoczonego Królestwa kosztami postępowania.

29 Komisja zwraca się do Sądu o:

- oddalenie skargi;

- obciążenie Fify kosztami postępowania.

30 Królestwo Belgii, Republika Federalna Niemiec i Zjednoczone Królestwo zwracają się do Sądu o nieuwzględnienie skargi. Królestwo Belgii oraz Republika Federalna Niemiec żądają ponadto obciążenia Fify kosztami postępowania.

Co do prawa

W przedmiocie dopuszczalności

Argumenty stron

- 31 Komisja, odnosząc się do kwestii dopuszczalności skargi, stwierdziła podczas rozprawy, że w świetle wyroku Trybunału z dnia 13 marca 2008 r. w sprawie C-125/06 P Komisja przeciwko Infront WM, Zb.Orz. s. I-1451, wycofuje swe argumenty przemawiające za niedopuszczalnością skargi, które podniosła w swej odpowiedzi na skargę.
- 32 Królestwo Belgii twierdzi, że skarga jest niedopuszczalna, gdyż zaskarżona decyzja nie dotyczy Fify indywidualnie ani bezpośrednio. Ponadto Fifa nie zaskarżyła aktów krajowych przed sądami belgijskimi, wobec czego jej skarga przed Sądem została złożona po terminie, zaś ewentualne stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji nie wpłynie na ważność przepisów krajowych. Wynika stąd, że Fifa nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu spornej decyzji.
- 33 Republika Federalna Niemiec twierdzi, że Fifa nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu spornej decyzji, albowiem w chwili jej wydania Fifa przeniosła już prawa do transmisji meczów odbywających się w ramach mistrzostw świata w latach 2006, 2010 i 2014. Ponadto zaskarżona decyzja nie wpłynęła na stanowisko Fify w zakresie możliwości przeniesienia praw do transmisji meczów odbywających się w ramach wyżej wymienionych turniejów na rzecz wybranych przez nie nadawców. Ponadto Fifa nie wykazała interesu prawnego w zaskarżeniu spornej decyzji w odniesieniu do turniejów organizowanych po 2014 r., albowiem, po pierwsze, prawa do transmisji meczów

odbywających się w ramach tych turniejów nie zostały jeszcze wykorzystane, a po drugie, Komisja zbadała zgodność przepisów belgijskich z prawem wspólnotowym w odniesieniu do konkretnych wydarzeń, a nie w odniesieniu do wszelkich finałów mistrzostw świata, które będą miały miejsce w przyszłości. Stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji przyniosłoby korzyść jedynie nadawcom niebelgijskim, którzy zamierzają transmitować mecze mistrzostw świata w Belgii. Ponadto zaskarżona decyzja nie dotyczy Fify w sposób bezpośredni.

- ³⁴ Fifa stoi na stanowisku, że zaskarżona decyzja wywiera skutki prawne, a ponadto dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie.

Ocena Sądu

- ³⁵ Zarzuty niedopuszczalności podniesione przez Królestwo Belgii oraz Republikę Federalną Niemiec dotyczą bezwzględnych przeszkód procesowych, zważywszy, że państwa te podważają interes prawny i zdolność procesową Fify, a równocześnie podnoszą wniesienie skargi po upływie przepisane terminu. Sąd winien więc zbadać te przeszkody procesowe z urzędu, nawet jeśli wskazani interwenienci nie są uprawnieni do ich podniesienia na mocy art. 40 akapit czwarty statutu Trybunału Sprawiedliwości oraz art. 116 § 3 regulaminu postępowania przed Sądem, zaś Komisja nie podważa już dopuszczalności skargi (zob. podobnie i analogicznie wyrok Trybunału z dnia 24 marca 1993 r. w sprawie C-313/90 CIRFS i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-1125, pkt 21–23).

- ³⁶ Gdy chodzi o bezpośredni wpływ zaskarżonej decyzji na Fifę, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem wymóg, by decyzja bezpośrednio dotyczyła osoby fizycznej lub prawnej – taki, jak przewidziany w art. 230 akapit czwarty WE –

oznacza, że zaskarżony akt wspólnotowy musi wywierać bezpośredni wpływ na położenie prawne podmiotu prywatnego, nie pozostawiając żadnego zakresu uznania swoim adresatom, na których ciąży obowiązek jego wykonania, które ma mieć charakter czysto automatyczny i ma następować wyłącznie na podstawie przepisów wspólnotowych, bez stosowania żadnych przepisów pośrednich (zob. ww. w pkt 31 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Infront WM, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).

³⁷ W tym względzie należy wskazać, że zgodnie z art. 1 i art. 3 ust. 1 besluit van 28 mei 2004 (zob. pkt 9, 10 powyżej) nadawca telewizyjny niespełniający wymogów określonych w art. 2 akapit drugi tegoż besluit może korzystać z wyłącznych prawa do transmisji rozgrywek mistrzostw świata w regionie niderlandzkojęzycznym oraz regionie stołecznym Brukseli jedynie w wypadku, gdy poprzez zawarcie stosownych umów zapewni, że omawiane wymogi zostaną spełnione. Podobnie z art. 2 załącznika do arrêté du 8 juin 2004 (zob. pkt 14 powyżej) wynika, że nadawcy telewizyjni należący do wspólnoty francuskiej, którzy zamierzają skorzystać z wyłącznego prawa do transmisji meczów mistrzostw świata, zobowiązani są nadawać je w ramach usługi telewizyjnej spełniającej wymogi określone w pkt 13 powyżej.

³⁸ Z przepisów tych wynika, że przeniesienie wyłącznych praw do transmisji rozgrywek mistrzostw świata, których Fifa jest organizatorem w rozumieniu motywu 21 dyrektywy 97/36, na nadawców telewizyjnych podlegających jurysdykcji Królestwa Belgii i niespełniających wymogów określonych w pkt 9 i 13 powyżej, nie wywiera skutków prawnych, jakie zazwyczaj wynikają z tego rodzaju wyłączności. Zgodnie bowiem z przepisami wydanymi przez wspólnotę flamandzką i wspólnotę francuską tego państwa członkowskiego w ramach przysługujących im kompetencji tacy nadawcy telewizyjni będą musieli, dla potrzeb transmisji meczów mistrzostw świata, skorzystać z usług innego nadawcy, który spełnia te wymogi, tak iż postanowienie o wyłączności, zawarte w umowie, pozbawione jest swej istoty.

39 Choć prawdą jest, że wskazane skutki prawne wynikają z prawa belgijskiego, a nie z zaskarżonej decyzji, to jednak mechanizm wzajemnego uznawania, wprowadzony na mocy tej decyzji, zgodnie z art. 3a ust. 3 dyrektywy 89/552 nakłada na państwa członkowskie obowiązek udzielania ochrony takim skutkom prawnym. Państwa członkowskie zobowiązane są w szczególności zapewnić poszanowanie przez nadawców podlegających ich jurysdykcji wymogów w zakresie retransmisji telewizyjnej w Belgii wydarzeń włączonych do ujednoczonego wykazu załączonego do zaskarżonej decyzji, tak jak określiło je Królestwo Belgii w swych przepisach zatwierdzonych i opublikowanych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Tymczasem obowiązek osiągnięcia tego rezultatu wywiera bezpośredni wpływ na położenie prawne nadawców telewizyjnych podlegających jurysdykcji pozostałych państw członkowskich, innych niż Królestwo Belgii, którzy zamierzają nabyć prawa do retransmisji w Belgii, które to prawa pierwotnie przysługiwały Fifie (zob. podobnie ww. w pkt 31 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Infront WM, pkt 62, 63).

40 Wobec tego mechanizm wzajemnego uznawania wprowadzony na mocy zaskarżonej decyzji zobowiązuje państwa członkowskie do uniemożliwienia korzystania z wyłącznych praw do transmisji meczów mistrzostw świata przez nadawców telewizyjnych podlegających ich jurysdykcji i niespełniających wymogów, o których mowa w pkt 9 i 13 powyżej, tak iż wywiera to wpływ na prawa, które pierwotnie przysługiwały Fifie z chwilą, gdy są one publicznie oferowane nadawcom podlegającym jurysdykcji nie Królestwa Belgii, ale innego państwa członkowskiego.

41 Z powyższego wynika, że zaskarżona decyzja wywiera bezpośrednie skutki w odniesieniu do położenia prawnego Fify w zakresie praw, jakie pierwotnie jej przysługiwały, i nie pozostawia żadnego zakresu uznania państwom członkowskim w zakresie rezultatu, jaki ma zostać osiągnięty, który jest narzucany w sposób automatyczny i wyłącznie na podstawie prawa wspólnotowego, niezależnie od szczegółowych mechanizmów, jakie zostaną wprowadzone w życie przez władze krajowe w celu osiągnięcia tego rezultatu (zob. podobnie ww. w pkt 31 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Infront WM, pkt 60, 61).

42 Zaskarżona decyzja dotyczy więc Fify w sposób bezpośredni.

- 43 Odnosząc się do zagadnienia, czy zaskarżona decyzja dotyczy Fify w sposób indywidualny, należy przypomnieć, że podmioty inne niż adresaci decyzji mogą twierdzić, iż określona decyzja dotyczy ich indywidualnie jedynie wówczas, gdy ma ona wpływ na ich sytuację ze względu na szczególne dla nich cechy charakterystyczne lub na sytuację faktyczną, która odróżnia je od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizuje w sposób podobny jak adresata decyzji (zob. ww. w pkt 31 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Infront WM, pkt 70 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 W niniejszej sprawie jest poza sporem, że niezależnie od charakteru prawnego oraz źródła prawa do transmisji rozgrywek mistrzostw świata mistrzostwa te są wydarzeniem w rozumieniu motywu 21 dyrektywy 97/36, tak iż są one organizowane z wyprzedzeniem przez organizatora prawnie umocowanego do zbywania tych praw, a organizatorem tym jest właśnie Fifa. Ponieważ okoliczności te występowały także w chwili wydawania zaskarżonej decyzji, należy uznać, że Fifę można było wówczas bez trudu zindywidualizować.
- 45 Wobec tego zaskarżona decyzja dotyczy Fify w sposób indywidualny.
- 46 Odnosząc się do argumentu Królestwa Belgii opartego na twierdzeniu, że Fifa nie zaskarżyła belgijskich przepisów przed sądami krajowymi, wystarczy podnieść, że przedmiotem skargi Fify jest zgodność z prawem art. 1 zaskarżonej decyzji, stwierdzającego w szczególności zgodność belgijskich przepisów z prawem wspólnotowym.
- 47 Z powyższego wynika, że kontrola, o której dokonanie zwrócono się w niniejszej sprawie do Sądu, dotyczy zgodności powyższego stwierdzenia z prawem, wobec czego niezaskarżenie przepisów belgijskich przed sądami krajowymi nie wpływa w żaden sposób na dopuszczalność skargi, złożonej zresztą z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 230 WE (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie T-33/01 Infront WM przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5897, pkt 109).

- 48 Odnosząc się z kolei do argumentu podniesionego przez Republikę Federalną Niemiec, zgodnie z którym w chwili wydawania zaskarżonej decyzji Fifa dokonała już była zbycia praw do transmisji rozgrywek mistrzostw świata odbywających się w latach 2006, 2010 oraz 2014, wystarczy wskazać, że Komisja stwierdziła zgodność z prawem wspólnotowym przepisów wydanych przez Królestwo Belgii, zamieszczonych w załączniku do zaskarżonej decyzji. Tymczasem przepisy te odnoszą się do mistrzostw świata bez ograniczeń czasowych, co znaczy, że dopóki one obowiązują, dopóty wchodzi w zakres zaskarżonej decyzji. Wobec tego interes prawny Fify w zaskarżeniu zaskarżonej decyzji nie może być podważony przez argument podniesiony przez Republikę Federalną Niemiec.
- 49 W świetle powyższych rozważań podniesione przez Królestwo Belgii oraz Republikę Federalną Niemiec argumenty na rzecz niedopuszczalności skargi należy oddalić.

Co do istoty

- 50 Na poparcie swej skargi Fifa podniosła sześć zarzutów: pierwszy zarzut oparty jest na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła zgodność przepisów belgijskich z art. 49 WE; drugi zarzut oparty jest na naruszeniu art. 49 WE; trzeci zarzut oparty jest na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła zgodność przepisów belgijskich z art. 43 WE; czwarty zarzut oparty jest na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła zgodność przepisów belgijskich z prawem własności przysługującym Fifie; piąty zarzut oparty jest na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła, że postępowanie, w ramach którego zostały wydane przepisy belgijskie, było zrozumiałe i przejrzyste; szósty zarzut oparty jest na braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

- 51 Przed zbadaniem zarzutów podniesionych przez Fife należy poczynić kilka uwag ogólnych, które zostaną uwzględnione przy ocenie zasadności zarzutów.
- 52 Należy przede wszystkim wskazać, że art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552 skonkretyzował możliwości ograniczania przez państwa członkowskie – z uwagi na nadrzędne względy interesu ogólnego – wynikających z pierwotnego prawa wspólnotowego swobód podstawowych w dziedzinie radiofonii i telewizji.
- 53 Nawet jeśli bowiem przepisy wydane przez państwa członkowskie na podstawie art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552 mają zastosowanie, w sposób wolny od dyskryminacji, zarówno w odniesieniu do przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium kraju, jak i do przedsiębiorstw mających siedzibę w innych państwach członkowskich, wystarczy, by przepisy te były korzystne dla niektórych przedsiębiorstw mających siedzibę na terytorium kraju, aby można je było uznać za przejaw ograniczenia swobody świadczenia usług w rozumieniu art. 49 WE (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 5 czerwca 1997 r. w sprawie C-398/95 SETTG, Rec. s. I-3091, pkt 16; z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie C-250/06 United Pan-Europe Communications Belgium i in., Zb.Orz. s. I-11135, pkt 37, 38). W podobny sposób przepisy te mogą również ograniczać swobodę przedsiębiorczości, w sytuacji gdy stawiają spółki z innych państw członkowskich w mniej korzystnej sytuacji faktycznej lub prawnej niż spółki z tego państwa członkowskiego, które wydało sporne przepisy (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 11 maja 1999 r. w sprawie C-255/97 Pfeiffer, Rec. s. I-2835, pkt 19).
- 54 Tymczasem tego rodzaju ograniczenia gwarantowanych traktatowo swobód podstawowych mogą być uzasadnione, o ile odpowiadają nadrzędnym względom interesu ogólnego, są przy tym odpowiednie, by zapewnić osiągnięcie zamierzonego celu, i nie wykraczają poza to, co jest do jego osiągnięcia niezbędne (zob. podobnie ww. w pkt 53 wyrok; w sprawie Pfeiffer, pkt 19; w sprawie United Pan-Europe Communications Belgium i in., pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 55 Należy w tej kwestii przypomnieć, że wolność wyrażania opinii, przewidziana w art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „konwencją”) znajduje się wśród praw podstawowych gwarantowanych na mocy wspólnotowego porządku prawnego i stanowi nadrzędny wzgląd interesu ogólnego, który może uzasadniać tego rodzaju ograniczenia (zob. podobnie ww. w pkt 53 wyrok w sprawie *United Pan-Europe Communications Belgium i in.*, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 konwencji wolność wyrażania opinii obejmuje także wolność otrzymywania informacji.
- 56 W niniejszej sprawie, jak zostało to wskazane w motywie 17 zaskarżonej decyzji, przepisy wydane przez Królestwo Belgii stanowią ograniczenia swobody świadczenia usług. Niemniej jednak, jak wynika to z motywu 18 dyrektywy 97/36, przepisy, o których mowa w art. 3a dyrektywy 89/552, mają na celu ochronę prawa do informacji oraz zapewnienie szerokiego dostępu publiczności do transmisji telewizyjnych wydarzeń krajowych i międzynarodowych o doniosłym znaczeniu do społeczeństwa. Zgodnie z motywem 21 dyrektywy 97/36 wydarzenie ma doniosłe znaczenie dla społeczeństwa, gdy ma ono nadzwyczajny charakter, budzi zainteresowanie szerokiej publiczności w Unii Europejskiej lub w danym państwie członkowskim, bądź też w znacznej części danego państwa członkowskiego, i jest organizowane z wyprzedzeniem przez organizatora, który jest zgodnie z prawem upoważniony do zbywania praw dotyczących tego wydarzenia.
- 57 Z powyższego wynika, że ponieważ przepisy, o których mowa w art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552, dotyczą wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, są one uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego, czego zresztą Fifa nie podważa.
- 58 Następnie, jak zostało to wskazane w pkt 54 powyżej, sporne przepisy powinny ponadto być odpowiednie do zapewnienia realizacji celu, któremu służą, i nie powinny wykroczać poza to, co konieczne dla jego osiągnięcia.
- 59 Wreszcie, gdy chodzi o znaczenie motywu 18 dyrektywy 97/36, należy wskazać przede wszystkim że art. 3a dyrektywy 89/552, do którego motyw ten odsyła, nie dokonuje

harmonizacji w zakresie określonych wydarzeń, które mogą zostać uznane przez państwa członkowskie za mające doniosłe znaczenie dla społeczeństwa. Wbrew bowiem wersji tego artykułu znajdującej się w decyzji Parlamentu Europejskiego dotyczącej wspólnego stanowiska zajętego przez Radę w celu uchwalenia dyrektywy 97/36 (Dz.U. 1996, C 362, s. 56), w której wyraźnie wzmiankowano letnie i zimowe igrzyska olimpijskie, mistrzostwa świata w piłce nożnej oraz mistrzostwa Europy w piłce nożnej, przepis ten nie wzmiankuje żadnych konkretnych wydarzeń, które mogłyby zostać włączone do wykazów krajowych.

- 60 Z powyższego wynika, zgodnie z tym, co twierdzi Komisja, że motywu 18 dyrektywy 97/36 nie należy rozumieć w ten sposób, że wpisanie mistrzostw świata do krajowego wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa jest automatycznie zgodne z prawem wspólnotowym. A fortiori, nie można tego motywu rozumieć w ten sposób, że mistrzostwa świata mogą zostać w każdym wypadku ważnie włączone w całości do takiego wykazu, niezależnie od tego, jakie zainteresowanie budzą poszczególne mecze tych mistrzostw w danym państwie członkowskim.
- 61 Natomiast w świetle ustaleń poczynionych w pkt 52–57 powyżej, z motywu tego wynika, że w przypadku gdy państwo członkowskie włącza mecze mistrzostw świata do sporządzanego przez siebie wykazu, nie jest ono zobowiązane do podania w zawiadomieniu adresowanym do Komisji szczególnych powodów, dla których uznaje, że dane wydarzenie ma doniosłe znaczenie dla jego społeczeństwa.
- 62 Właśnie w świetle powyższych rozważań należy zbadać zasadność zarzutów podniesionych przez Fifę.
- 63 Wreszcie, ponieważ w ramach zarzutu szóstego podniesionego w replice Fifa twierdzi, że Komisja nie uzasadniła swojej oceny w zakresie doniosłości wszystkich meczów mistrzostw świata dla społeczeństwa belgijskiego, Sąd w pierw zbada ten zarzut przed przejściem do zarzutu pierwszego, podważającego zasadność dokonanej oceny.

W przedmiocie zarzutu szóstego opartego na braku uzasadnienia

— Argumenty stron

- ⁶⁴ Fifa twierdzi, że nic w motywie 18 dyrektywy 97/36 nie wskazuje na to, by wzmiankę o mistrzostwach świata należało rozumieć jako odnoszącą się w sposób automatyczny do wszystkich 64 meczów rozgrywek mistrzostw świata jako wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa. Wręcz przeciwnie, rozbięcie meczów na kategorie – po pierwsze, na mecze „pierwszorzędne”, obejmujące półfinały, finały oraz mecze z udziałem danej reprezentacji narodowej, w tym wypadku reprezentacji Belgii, oraz, po drugie, na mecze „drugorzędne”, obejmujące wszystkie inne mecze – jest zapewnione i odpowiada wzorcowi przyjętemu przez inne państwa członkowskie, które notyfikowały swoje przepisy zgodnie z art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552. Komisja sama uznała tego rodzaju kategoryzację meczów w swym dokumencie roboczym o sygn. akt CC TVSF(97) dotyczącym wdrożenia art. 3a dyrektywy 89/552. Motyw 18 dyrektywy 97/36 nie zwalnia więc Komisji z ciężącego na niej obowiązku uzasadnienia, dlatego zatwierdza włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do belgijskiego wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa tego państwa członkowskiego.
- ⁶⁵ Tymczasem ocena Komisji ujęta w motywach 6 i 16 zaskarżonej decyzji nie zawiera żadnych dowodów, wobec czego nie można uznać tych motywów za stanowiące adekwatny zbiór powodów dla celów określenia wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa w rozumieniu motywu 21 dyrektywy 97/36. Zaskarżona decyzja nie zawiera bowiem niczego, co pozwalałoby na stwierdzenie, że wszystkie mecze mistrzostw świata spełniają kryteria przyjęte przez Komisję.
- ⁶⁶ Ponadto zaskarżona decyzja nie zawiera żadnych danych dotyczących sytuacji w dziedzinie mediów w Belgii, które Komisja miała wziąć pod uwagę, jak stwierdzono to

w motywie 3 decyzji, ani innych informacji, do których, jak twierdzi Komisja, miała ona dostępne, takich jak dane dotyczące oglądalności. W tych okolicznościach Fifa nie jest w stanie przedstawić swego punktu widzenia w odniesieniu do charakteru i znaczenia czynników, które przesądziły o uznaniu przez Komisję, że wszystkie mecze mistrzostw świata mają doniosłe znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego, zaś Sąd nie jest w stanie dokonać kontroli, która została mu powierzona, wobec czego należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji.

67 Komisja wspierana przez interwenientów kwestionuje zasadność tego zarzutu.

— Ocena Sądu

68 Należy przede wszystkim zauważyć, że brak uzasadnienia lub niewystarczające uzasadnienie stanowią naruszenie istotnych wymogów proceduralnych w rozumieniu art. 230 WE, a zatem stanowią naruszenie porządku publicznego, co sąd wspólnotowy może, a nawet powinien podnieść z urzędu (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 grudnia 2009 r. w sprawie C-89/08 P Komisja przeciwko Irlandii i in., Zb.Orz. s. I-11245, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo). Podniesienie tego zarzutu po raz pierwszy na etapie repliki nie wyklucza zatem, by Sąd zbadał jego zasadność.

69 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno uwzględniać charakter rozpatrywanego aktu i przedstawiać w sposób zrozumiały i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, tym samym umożliwiając osobom zainteresowanym poznanie podstaw wydanej decyzji, a właściwemu sądowi – dokonanie jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Brak jest natomiast wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne

elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę (wyrok Trybunału z dnia 30 marca 2000 r. w sprawie C-265/97 P VBA przeciwko Florimex i in., Rec. s. I-2061, pkt 93).

- 70 Fifa zarzuca Komisji brak uzasadnienia dokonanego przez nią ustalenia, że wszystkie mecze mistrzostw świata należy uznać za doniosłe dla społeczeństwa belgijskiego. Należy zauważyć, że w pisemnej odpowiedzi na pytanie zadane przez Sąd w ramach środków organizacji postępowania (zob. pkt 27 powyżej) Fifa wyraźnie potwierdziła, co zresztą pośrednio wynikało z szeregu stwierdzeń w jej pismach procesowych, że uznaje włączenie meczów „pierwszorzędnych” mistrzostw świata, tj. finału, półfinałów oraz meczów z udziałem belgijskiej reprezentacji narodowej za zgodne z prawem wspólnotowym pod warunkiem przestrzegania zrozumiałej i przejrzystej procedury.
- 71 Choć, co należy przyznać, w motywie 18 dyrektywy 97/36 nie zajęto stanowiska w kluczowej kwestii dotyczącej tego, czy wszystkie lub niektóre mecze mistrzostw świata należy włączać do krajowych wykazów wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, nie ma jednak żadnych prawomocnych przesłanek prowadzących do wniosku, że co do zasady jedynie mecze „pierwszorzędne” można kategoryzować w ten sposób, a co za tym idzie, włączać do takich wykazów.
- 72 Puchar świata jest bowiem rozgrywką, którą można rozsądnie określić raczej jako jednolite wydarzenie niż seria pojedynczych wydarzeń, które dzielą się na mecze „pierwszorzędne” i „drugorzędne”. Jak powszechnie wiadomo, w mistrzostwach świata wyniki meczów „drugorzędnych” rozstrzygają o losach reprezentacji narodowych, wobec czego udział danej reprezentacji w meczach „pierwszorzędnych”, na przykład

z udziałem reprezentacji danego kraju, może od nich zależeć. Ponadto wyniki meczów „drugorzędnych” mogą nawet decydować o tym, że określona reprezentacja awansuje do kolejnego etapu rozgrywek.

73 Zważywszy na opisany powyżej specyficzny kontekst, który pozwala uznać mistrzostwa świata za jednolite wydarzenie, jak zostało to zauważone w motywie 16 zaskarżonej decyzji, Komisja nie musiała podawać szczegółowych powodów dla jej oceny w odniesieniu do meczów „drugorzędnych”, szczególnie że statystyki dotyczące tego zagadnienia nie wykazują, by mecze te regularnie przyciągały nieznaczną liczbę widzów (zob. pkt 101–109 poniżej). Te okoliczności pozwoliły także Komisji uzasadnić swą decyzję poprzez odwołanie się do szczególnego oddźwięku, jaki mistrzostwa świata mają w Belgii, jako że jest to szczególnie popularne wydarzenie dla szerokiej publiczności, a nie tylko dla wielbicieli piłki nożnej, jak zostało to zauważone w motywie 6 zaskarżonej decyzji.

74 Z powyższego wynika, że przyczyny wskazane w motywach 6 i 16 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 20 powyżej) pozwalają Fifie na zidentyfikowanie powodów, dla których Komisja doszła do wniosku, iż wszystkie mecze mistrzostw świata mogą zostać w sposób zgodny z prawem włączone do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, Sąd zaś może dokonać kontroli merytorycznej tej oceny, tak iż zaskarżona decyzja spełnia w istocie wymogi określone przez art. 253 WE.

75 Wobec powyższego zarzut szósty należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu pierwszego opartego o naruszenie art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie ustaliła, iż belgijskie przepisy były zgodne z art. 49 WE

— Argumenty stron

- ⁷⁶ Fifa twierdzi, jak zostało to ponadto zauważone w motywie 17 zaskarżonej decyzji, że wykaz belgijski stanowi ograniczenie swobody świadczenia usług w ten sposób, że ogranicza liczbę nadawców, którzy będą zainteresowani nabyciem praw do transmisji meczów mistrzostw świata w Belgii. Biorąc bowiem pod uwagę znaczenie, jakie ma nabywanie tego rodzaju praw na wyłączność, żaden nadawca telewizyjny mający siedzibę w innym państwie członkowskim niż Belgia, który nie spełnia wymogów określonych w pkt 9–13 powyżej, nie będzie zainteresowany nabyciem nie-wyłącznych praw do transmisji, nawet jeśli mógłby oferować swe usługi zainteresowanym wspólnotom belgijskim.
- ⁷⁷ Przyjmując do wiadomości, że swobody podstawowe ustanowione w traktacie mogą być ograniczane z uwagi na nadrzędne względy interesu ogólnego, takie jak dostęp do wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, o czym jest mowa w motywie 21 dyrektywy 97/36, Fifa twierdzi, że Komisja powinna dokonać szczegółowej analizy zgodności przepisów wydanych lub które zostaną wydane na podstawie art. 3a dyrektywy 89/552 z prawem wspólnotowym, albowiem przepisy takie stanowią wyjątki, które należy interpretować ściśle. Zainteresowane państwo członkowskie powinno wykazać, że odnośne ograniczenia są uzasadnione, konieczne i proporcjonalne, zaś Komisja musi wykazać w niniejszym postępowaniu, że przedstawiono jej zadowalające dowody na poparcie powyższej tezy.
- ⁷⁸ W tej kwestii Fifa podnosi, że mecze „pierwszorzędne” słusznie mogą być uznawane za wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa w rozumieniu tego przepisu,

co jest zresztą zgodne z jego własną polityką. W ramach tej polityki półfinały, finał oraz mecze z udziałem danej reprezentacji narodowej, jak również mecz otwierający mistrzostwa świata mają być transmitowane na żywo w programie ogólnodostępnym.

- 79 Jednakże z szeregu punktów pism procesowych Komisji wynika, że instytucja ta nie dokonała odpowiedniej oceny zgodności wykazu belgijskiego z prawem wspólnotowym, ponieważ wykaz ten obejmuje wszystkie mecze mistrzostw świata na tej podstawie, że motyw 18 dyrektywy 97/36 czyni taką ocenę zbędną. Zdaniem Fify należy wobec tego stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji.
- 80 Fifa twierdzi ponadto, że sporne przepisy są niezgodne z ich deklarowanym celem, polegającym na zapewnieniu publiczności dostępu do wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, gdyż w dłuższej perspektywie czasowej „zubażają” one wydarzenia sportowe w wykazie poprzez ograniczenie dochodów, jakie wytwarzają, a co za tym idzie raczej szkodzą im, niż „chronią” je jako wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa.
- 81 Odnosząc się do znaczenia meczów „drugorzędnych” dla społeczeństwa belgijskiego, Fifa twierdzi, po pierwsze, że mecze te mają szczególnie oddźwięk jedynie wśród wielbicieli piłki nożnej, a ponadto, że mecze te nie były tradycyjnie transmitowane w bezpłatnych stacjach telewizyjnych, ani nie przyciągały znaczącej liczby widzów. Wobec powyższego mecze „drugorzędne” nie spełniają dwóch kryteriów wskazanych przez Komisję w motywach 6 i 16 zaskarżonej decyzji, wobec czego należy przyjąć, że Komisja popełniła błąd w tym względzie.
- 82 Odnosząc się do kryterium oddźwięku mistrzostw świata w społeczeństwie belgijskim, Fifa twierdzi, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego jest nieproporcjonalne w stosunku do celu, jaki ma zostać osiągnięty. „Drugorzędne” mecze mistrzostw świata przyciągają bowiem jedynie ułamek widzów meczów „pierwszorzędnych”,

a także ułamek widzów innych belgijskich programów telewizyjnych, wobec czego należy przyjąć, że ich popularność jest bardzo ograniczona. Ten nieproporcjonalny charakter włączenia do wykazu wynika także z okoliczności, że sami nadawcy nie nadają wszystkich meczów na żywo.

- 83 Powyższe wnioski są zgodne z praktyką Komisji oraz z orzecznictwem, a w szczególności znajdują one oparcie w wyjątkowo niskiej oglądalności niektórych meczów „drugorzędnych”, wynoszącej od 27 tys. do 33 tys. widzów w Walonii.
- 84 W szczególności analiza oparta na informacjach pochodzących z bazy danych belgijskiego przedsiębiorstwa badawczego pokazała, że liczba osób niebędących wielbicielami piłki nożnej, która oglądała co najmniej 30 kolejnych minut wszystkich „drugorzędnych” meczów mistrzostw świata w latach 1998, 2002 i 2006 wynosiła jedynie odpowiednio 2,5%, 0,8% i 2,5% publiczności wspólnoty flamandzkiej oraz 1,4%, 1,2% i 1,4% publiczności wspólnoty francuskiej. Natomiast 17,6%, 9,5% i 10% wielbicieli piłki nożnej oglądało co najmniej 30 kolejnych minut wszystkich „pierwszorzędnych” meczów mistrzostw świata w latach 1998, 2002 oraz 2006 we wspólnocie flamandzkiej, a odnośne dane dla wspólnoty francuskiej wyniosły 10,9%, 9% i 12,5%.
- 85 Wobec powyższego, w braku innych dowodów, jakie zostałyby przytoczone w zaskarżonej decyzji w odniesieniu do szczególnego oddźwięku, jaki mają mecze mistrzostw świata wśród szerokiej publiczności w Belgii oraz, a fortiori, jaki mają „drugorzędne” mecze tej rozgrywki, Komisja popełniła błąd, przyjmując, że wszystkie mecze mistrzostw świata mają doniosłe znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego.
- 86 Nie można też twierdzić, że „drugorzędne” mecze mają istotne znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego w sytuacji, gdy prawo belgijskie nie zobowiązuje nadawców telewizyjnych do ich transmisji, podczas gdy obowiązek taki dotyczy innych wydarzeń.

- 87 Odnosząc się do kryterium udziału belgijskiej reprezentacji narodowej, o którym mowa w motywie 8 zaskarżonej decyzji, Fifa twierdzi, że z definicji kryterium to nie jest spełnione dla meczów „drugorzędnych”.
- 88 Odnosząc się do kryterium dotyczącego transmisji mistrzostw świata dokonywanej tradycyjnie przez bezpłatne stacje telewizyjne oraz „przyciąganie” znaczącej liczby widzów, Fifa twierdzi, po pierwsze, że jest ono niewłaściwe, gdyż określone audycje, takie jak filmy i komedie, także spełniałyby to kryterium bez umieszczania ich z tego względu w wykazie wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego. Ponadto Fifa stwierdza, że spełnienie tego kryterium stanowi jedynie wskazówkę co do doniosłości wydarzenia, pozwalającą na rozważenie włączenia do wykazu. Ponieważ, co więcej, motyw 16 zaskarżonej decyzji nie zawiera żadnych dowodów na tezę przeciwną, Komisja nie mogła zgodnie z prawem dojść do wniosku, że kryterium to zostało spełnione, a włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do belgijskiego wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa stanowi środek proporcjonalny.
- 89 Fifa powtarza, że „drugorzędne” mecze mistrzostw świata niejednokrotnie budzą tak małe zainteresowanie, że nie są one nawet transmitowane na żywo w telewizji bezpłatnej, a gdy są, nie przyciągają zbyt licznej widowni. Tak więc podczas mistrzostw świata w latach 1998, 2002 i 2006 łącznie 24 mecze nie były transmitowane na żywo w jednej lub obu belgijskich wspólnotach, które przyjęły sporne akty prawne, podczas gdy osiem spośród tych meczów, które były retransmitowane, przyciągnęło wyjątkowo małą liczbę widzów. Fifa podkreśla, że fakt, iż dwa mecze są rozgrywane równocześnie, nie uzasadnia nietransmitowania jednego z nich, albowiem mogą one być transmitowane na dwóch różnych programach, a podlicencje są również możliwe dla tego szczególnego wypadku.
- 90 Co więcej, „drugorzędne” mecze mistrzostw świata z 2006 r. przyciągnęły średnio jedynie 326 tys. widzów we Flandrii i 279 tys. widzów w Walonii w porównaniu do, odpowiednio, 722 tys. i 583 tys. widzów „pierwszorzędnych” meczów tego samego roku; jest to podobne do tendencji, jakie można było zaobserwować w odniesieniu do

mistrzostw świata z lat 1998 i 2002. A zatem Komisja popełniła również błąd, stwierdzając, że wszystkie mecze mistrzostw świata zawsze przyciągały liczną widownię w Belgii, uchylając tym samym wymogom ujętym w art. 3a dyrektywy 89/552.

91 Fifa stwierdza ponadto, że publiczny dostęp do meczów mistrzostw świata mógł zostać także zapewniony za pomocą mniej restrykcyjnych środków, takich jak usługi nadawców telewizji płatnej, którą jednak może oglądać 90% ludności Belgii, retransmisja fragmentów meczów lub całych meczów przez nadawców spełniających wymogi określone w pkt 9 i 13 powyżej czy transmisja lub retransmisja radiowa. A zatem transmisja jedynie „pierwszorzędnych” meczów może być ograniczona do nadawców spełniających te wymogi. Nie rozważywszy tych możliwości, Komisja nie może w sposób zgodny z prawem dojść do wniosku, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do belgijskiego wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa stanowi konieczny i proporcjonalny środek do celu, jaki ma zostać osiągnięty.

92 Następnie Fifa twierdzi, że jeżeli – wbrew podniesionym przez nią argumentom – art. 3a ust. 1 dyrektywy należało interpretować w ten sposób, że całe mistrzostwa świata mają być uznawane za wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, a to ze względu na brzmienie motywu 18 dyrektywy 97/36, to wówczas należy przyjąć, że federacja ta podniosła zarzut na mocy art. 241 WE przeciwko temu przepisowi w sposób dorozumiany w skardze, a w każdym wypadku – w replice. W ramach wspomnianego zarzutu Fifa powołuje się na argumenty mające na celu wykazanie, że jej zdaniem nic nie uzasadnia uznania całości mistrzostw świata za jednolite wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa.

93 Komisja wspierana przez interwenientów kwestionuje zasadność tego zarzutu.

— Ocena Sądu

- ⁹⁴ Po pierwsze, należy przypomnieć, że stanowiąc, iż zadaniem państw członkowskich jest określanie, jakie wydarzenia mają doniosłe znaczenie dla ich społeczeństwa w rozumieniu motywu 21 dyrektywy 97/36, art. 3a dyrektywy 89/552 przyznaje państwom członkowskim znaczący zakres uznania w tym względzie.
- ⁹⁵ Po drugie, chociaż art. 3a dyrektywy 89/552 nie dokonuje harmonizacji w zakresie poszczególnych wydarzeń, które państwo członkowskie może uznać za mające doniosłe znaczenie dla jego społeczeństwa (zob. pkt 59, 60 powyżej), wzmianka o mistrzostwach świata w motywie 18 dyrektywy 97/36 oznacza, że Komisja nie może uznać, by włączenie meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń stanowiło naruszenie prawa wspólnotowego na tej podstawie, że zainteresowane państwo członkowskie nie zawiadomiło Komisji o szczególnych powodach uzasadniających doniosłość tego wydarzenia dla społeczeństwa (zob. pkt 61 powyżej). Niemniej jednak ewentualne ustalenie przez Komisję, że włączenie całości rozgrywek mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa danego państwa członkowskiego jest zgodne z prawem wspólnotowym na tej podstawie, że mistrzostwa świata są ze swej natury słusznie uznawane za jednolite wydarzenie, może zostać zakwestionowane na podstawie szczególnych czynników, pokazujących, że „drugorzędne” mecze nie są tak istotne dla społeczeństwa tego państwa członkowskiego.
- ⁹⁶ Jak zostało to bowiem stwierdzone w pkt 59 i 60 powyżej, ani w motywie 18 dyrektywy 97/36, ani w art. 3a dyrektywy 89/552 nie odniesiono się do zagadnienia, czy mistrzostwa świata w całości mogą zostać zgodnie z prawem włączone do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa niezależnie od zainteresowania poszczególnymi meczami, a w szczególności meczami „drugorzędnymi” w zainteresowanym państwie członkowskim.

- 97 W konsekwencji wszelka dyskusja nad zgodnością z prawem dyrektywy 97/36 w zakresie uznania za wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa mistrzostw świata raczej w całości niż tylko „pierwszorzędnych” meczów tego turnieju (zob. pkt 92 powyżej) jest bezprzedmiotowa, gdyż w motywie 18 tej dyrektywy nie odniesiono się do tego zagadnienia. Zbędne jest więc orzekanie, czy Fifa mogła zgodnie z prawem podnieść zarzut bezprawności na podstawie art. 241 WE w swej replice, czy też należy przyjąć, że zarzut taki podniesiony został w sposób dorozumiany w samej skardze.
- 98 Po trzecie, jak zostało to wyjaśnione w pkt 71 i 72 powyżej, mistrzostwa świata mogą zostać rozsądnie uznane raczej za jednolite wydarzenie niż za serię pojedynczych wydarzeń, podzielonych na mecze „pierwszo-” i „drugorzędne”, wobec czego podejście przyjęte przez władze belgijskie mieści się w granicach uznania.
- 99 Znaczenie meczów „drugorzędnych” wynika także z prostego faktu, że są one częścią turnieju mistrzostw świata; podobnie zainteresowanie innymi dyscyplinami sportu, które zazwyczaj jest niewielkie, wzrasta, gdy zawody odbywają się w ramach igrzysk olimpijskich.
- 100 Z powyższego wynika, że Komisja nie popełniła błędu poprzez niezakwestionowanie poglądu, iż nie jest właściwe rozróżnianie na mecze „pierwszo-” i „drugorzędne” dla potrzeb określania doniosłości mistrzostw świata dla społeczeństwa belgijskiego oraz że mistrzostwa świata należy traktować jako całość, a nie jako serię pojedynczych wydarzeń (motywy 6, 16 zaskarżonej decyzji – zob. pkt 20 powyżej).
- 101 Argumenty przedłożone przez Fifę w tej kwestii, jako część niniejszego zarzutu, nie wpływają na ustalenia poczynione w motywach 6 i 16 zaskarżonej decyzji.

- 102 Okoliczność, że liczba osób niebędących kibicami piłkarskimi, które obejrzały 30 kolejnych minut wszystkich „drugorzędnych” meczów mistrzostw świata w latach 1998, 2002 i 2006, jest bardzo niska (o czym była mowa w pkt 84 powyżej), nie ma charakteru rozstrzygającego, a to dlatego, że nie wszystkie „drugorzędne” mecze muszą koniecznie mieć doniosłe znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego, aby można było zgodnie z prawem wpisać mistrzostwa świata w całości do belgijskiego wykazu takich wydarzeń. Wręcz przeciwnie, wystarczy, by właściwości wskazane w pkt 72 powyżej dotyczyły niektórych spośród „drugorzędnych” meczów, których liczba i uczestnicy nie mogą być określone w chwili sporządzania wykazu i nabywania praw do transmisji, aby uzasadnić brak rozróżnienia między meczami „pierwszo-” i „drugorzędnymi”, gdy chodzi o ich doniosłość dla społeczeństwa. Wynika stąd, że kryterium zastosowane dla potrzeb przeprowadzania badań opinii publicznej w ramach omawianego opracowania było nadmiernie restrykcyjne, a co za tym idzie niedostosowane ani do struktury mistrzostw świata, ani do szczególnych cech, jakie turniej musi posiadać, aby móc go uznać w całości za wydarzenie o szczególnej doniosłości dla społeczeństwa.
- 103 Ustalenie to podważa także argument Fify, zgodnie z którym niektóre spośród „drugorzędnych” meczów mistrzostw świata z lat 1998, 2002 i 2006 nie były transmitowane na żywo albo nie były w ogóle transmitowane, w szczególności dlatego, że argument ten dotyczy, poza dwoma wyjątkami, meczów rozgrywanych w tym samym czasie co inne „drugorzędne” mecze, które jednakże przyciągnęły – zgodnie z dokumentem przedłożonym przez Fifę, a zatytułowanym *Chiffres d’audience en Belgique pour la Coupe du monde de 1998 à 2006* [Oglądalność telewizyjna mistrzostw świata w piłce nożnej w Belgii w latach 1998–2006, zwanym dalej „Chiffres d’audience...”], od 125 tys. do 697 tys. widzów we Flandrii oraz od 152 tys. do 381 tys. widzów w Walonii. W związku z tym brak transmisji lub retransmisji ograniczonej liczby „drugorzędnych” meczów nie narzuca wniosku, że pomimo ich właściwości (o których była mowa w pkt 72 i 99 powyżej) nie mają one, jako całość, doniosłego znaczenia dla belgijskiego społeczeństwa, w szczególności gdy rozwiązania te są przyjmowane z przyczyn obiektywnych, na przykład rozgrywania dwóch meczów równocześnie. Należy także zauważyć, że zgodnie z tym samym dokumentem praktyka nietransmitowania meczów w ogóle, w sytuacji gdy inny mecz mistrzostw świata rozgrywany jest w tym samym czasie, dotyczy jedynie Flandrii. Co więcej, wbrew twierdzeniom Fify, motyw 16 zaskarżonej decyzji (o którym była mowa w pkt 20 powyżej) nie dotyczy meczów, które zawsze były nadawane na żywo, ale meczów, które były zawsze transmitowane przez kanały telewizji ogólnodostępnej, co odpowiada czwartemu kryterium ujętemu

w motywie 5 tej decyzji. Jeśli chodzi o argument, wedle którego „drugorzędne” mecze z definicji nie obejmują meczów z udziałem reprezentacji Belgii, należy tylko zauważyć, że, po pierwsze, jak zostało to wskazane wyżej, mistrzostwa świata mogą zostać zgodnie z prawem uznane za pojedyncze wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego oraz, po drugie, że Komisja ustaliła jedynie, że kryteria pierwsze i czwarte z motywu 5 zaskarżonej decyzji zostały spełnione, bez wyciągania żadnych wniosków w odniesieniu do kryterium trzeciego.

¹⁰⁴ Nie można też uznać za trafne argumentów opartych na danych dotyczących oglądalności „drugorzędnych” meczów mistrzostw świata w latach 1998, 2002 i 2006 (zob. pkt 90 powyżej).

¹⁰⁵ Podkreślić należy w tym względzie, że wbrew twierdzeniom Fify dane dotyczące oglądalności „drugorzędnych” meczów, w porównaniu do meczów „pierwszorzędnych”, nie wykazują, iżby te pierwsze miały nie przyciągać dużych widowni. W świetle ww. dokumentu *Chiffres d’audience...*, „drugorzędne” mecze przyciągnęły średnio 32% widowni meczów „pierwszorzędnych” w odniesieniu do mistrzostw świata z roku 1998, a odsetek ten wyniósł odpowiednio 31% i 46% w odniesieniu do mistrzostw świata z lat 2002 i 2006. Chociaż oczywiście oglądalność jest niższa niż w wypadku meczów „pierwszorzędnych”, pozostaje faktem, że włączenie „drugorzędnych” meczów na krajową listę wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa nie wymaga, by przyciągały one taką samą liczbę widzów co mecze „pierwszorzędne”. W niniejszej sprawie danych tych nie można traktować jako odnoszących się do liczby widzów, którzy zazwyczaj oglądaliby w Belgii mecze nieodbywające się w ramach znaczących międzynarodowych turniejów futbolowych z udziałem reprezentacji narodowych, a w szczególności w których nie brałaby udziału reprezentacja Belgii.

- 106 Należy też odpowiednio dodać, że zgodnie z ww. dokumentem Chiffres d'audience..., spośród meczów „drugorzędnych” mistrzostw świata z 1998 r. dwanaście przyciągnęło od 1 mln do 1345 tys. widzów, zaś osiem od 799 tys. do 976 tys. widzów. Zgodnie z tymże dokumentem w mistrzostwach świata w 2002 r. spośród meczów „drugorzędnych” piętnaście przyciągnęło od 624 tys. do 915 tys. widzów, a siedem – od 511 tys. do 589 tys. widzów. Wreszcie w mistrzostwach świata z 2006 r., jak podaje cytowany dokument, spośród meczów „drugorzędnych” dziesięć przyciągnęło od 808 tys. do 1185 tys. widzów, zaś czternaście – od 649 tys. do 768 tys. widzów.
- 107 Tymczasem w świetle omawianego dokumentu Chiffres d'audience... w Belgii jako całości mecze „pierwszorzędne” przyciągały średnio 2,172 mln, 1,418 mln oraz 1,305 mln widzów odpowiednio podczas mistrzostw świata w latach 1998, 2002 i 2006. W porównaniu z tymi uśrednionymi danymi liczby powołane w pkt 106 powyżej ukazują, że mecze „drugorzędne” mogą przyciągnąć w Belgii bardzo liczną widownię, co można wytłumaczyć jedynie faktem, że odbywają się one w ramach rozgrywek mistrzostw świata. Dane te potwierdzają więc ustalenia poczynione w pkt 71, 72 i 99 powyżej, a także stanowisko zajęte w motywie 16 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym mecze mistrzostw świata, włączając w to mecze „drugorzędne”, tradycyjnie przyciągały liczną widownię.
- 108 Analizy tej nie podważa rzekomo wyjątkowo niska oglądalność, na jaką powołała się Fifa w odniesieniu do niektórych „drugorzędnych” meczów (o czym była mowa w pkt 83 powyżej). Spośród trzech meczów, na jakie powołała się Fifa, dwa rozpoczęły się o godz. 8.30, a trzeci o 13.30 czasu belgijskiego i były rozgrywane w tym samym czasie, co inne „drugorzędne” mecze, które mimo to przyciągnęły odpowiednio 221 tys., 290 tys. i 163 tys. widzów w Walonii. Potwierdzeniem faktu, że to różnica stref czasowych oraz godzina, o której mecze były rozgrywane, wywołały zjawisko obserwowane podczas mistrzostw świata w 2002 r., jest znacznie większa liczba widzów, którzy oglądali „drugorzędne” mecze nadawane ani w zbyt wczesnych godzinach porannych, ani w czasie godzin pracy, takie jak mecze wspomniane w pkt 106 powyżej. Co więcej, zgodnie z komunikatem prasowym dołączonym do dupliki sama Fifa potwierdza wagę różnicy stref czasowych, która decyduje o tym, o której godzinie

mecz będzie oglądany w danym kraju, co jest uznawane za czynnik wpływający na liczebność widowni w Azji i Europie podczas mistrzostw świata w latach 2002 i 2006.

- 109 W związku z tym liczebność widowni „drugorzędnych” meczów potwierdza, a nie podważa ustalenia poczynione w pkt 100 powyżej.
- 110 Ponadto ustalenia poczynione w pkt 107 powyżej nie stoją w sprzeczności z ustaleniami zawartymi w motywie 40 decyzji Komisji 2000/400/WE z dnia 10 maja 2000 r. dotyczącej postępowania wszczętego na podstawie art. 81 [WE] (sygn. akt IV/32.150 – Eurowizja, Dz.U. L 151, s. 18), na którą powołała się Fifa (zob. pkt 83 powyżej). Motyw ten stwierdza, że międzynarodowe wydarzenia zazwyczaj są bardziej atrakcyjne dla widowni w danym kraju niż wydarzenia krajowe, pod warunkiem, że bierze w nich udział reprezentacja narodowa lub mistrz krajowy, podczas gdy wydarzenia międzynarodowe, w których nie bierze udziału krajowy mistrz lub reprezentacja narodowa, niejednokrotnie budzą znikome zainteresowanie. W mistrzostwach świata zaś często bierze udział reprezentacja Belgii, a nawet jeśli nie bierze w nim udziału, jej nieobecność zostaje ustalona już po sporządzeniu wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, jak również po zbyciu praw do transmisji telewizyjnej na dany rok.
- 111 Gdy chodzi o argument oparty na braku obowiązku transmitowania meczów „drugorzędnych” (o czym była mowa w pkt 86 powyżej), wystarczy stwierdzić, że decyzja o niewymaganiu, by nadawca telewizyjny transmitował dane wydarzenie, w żaden sposób nie implikuje, że wydarzenie to nie ma doniosłego znaczenia dla społeczeństwa w rozumieniu art. 3a dyrektywy 89/552, nawet jeżeli ustanawianie takiego obowiązku stanowi część ogólnej praktyki krajowego ustawodawcy. Omawiany artykuł ma bowiem na celu, w zgodzie z zasadą proporcjonalności, zapobieganie sytuacjom, gdy szeroka publiczność w danym państwie członkowskim nie będzie mogła, ze względu na transmisję telewizyjną na zasadzie wyłączności, oglądać pewnych wydarzeń w telewizji bezpłatnej. Nie jest więc celem tego przepisu pośrednie zmuszanie państw, pragnących zapewnić taką ochronę, by wymagały od telewizji bezpłatnej transmisji tych wydarzeń. Gdyby zaś w celu ważnego włączenia danego wydarzenia do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa państwa członkowskie musiały

wymagać od telewizji bezpłatnej, by je transmitowała, omawiany przepis wywierałby skutki wykraczające poza jego cel.

- 112 Biorąc pod uwagę, że nie można zgodzić się z argumentacją Fify, wedle której Komisja popełniła błąd, potwierdzając ocenę władz belgijskich, iż mistrzostwa świata w całości stanowią wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla belgijskiego społeczeństwa, nie można także przyjąć argumentu, iż Komisja nie dokonała prawidłowej oceny wagi „drugorzędnych” meczów dla społeczeństwa belgijskiego (zob. pkt 79 powyżej).
- 113 Gdy chodzi o argument, wedle którego inne audycje spełniają czwarte kryterium określone w motywie 5 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 88 powyżej), należy zauważyć, po pierwsze, że programy, do których odwołała się Fifa, nie są wydarzeniami, o których mowa w motywie 21 dyrektywy 97/36.
- 114 Następnie należy wskazać, że art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552 nie zobowiązuje państw członkowskich do sporządzenia wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa ani też nie wymaga – w razie sporządzenia takiego wykazu – by włączać do niego dane wydarzenie, nawet jeżeli jest to zgodnie z prawem dopuszczalne. Oprócz bowiem stwierdzenia, że każde z państw członkowskich „może” przyjąć środki służące realizacji celów, o których mowa w tym przepisie, ustanawia on konkretne możliwości odstąpienia przez państwa członkowskie od niektórych postanowień traktatu, takich jak dotyczące swobody świadczenia usług. Tymczasem, gdy chodzi o wybór spośród pewnej liczby określonych wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa w rozumieniu dyrektywy 97/36, nie można wymagać od państw członkowskich ani bezpośrednio, ani też pośrednio, by włączały do wykazów inne wydarzenia, niż te, które postanowią włączyć, albo by dokonywały one większych odstępstw od postanowień traktatu, niż sobie tego życzą. Należy w tym względzie dodać, że ocena Komisji dokonana na podstawie art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w zakresie właściwości wydarzeń włączonych do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa

dokonywana jest w odniesieniu do ich własnych cech charakterystycznych, a nie w odniesieniu do cech innych wydarzeń, które do wykazu nie zostały włączone.

- 115 A zatem w sytuacji, gdy dane wydarzenie ma doniosłe znaczenie dla społeczeństwa określonego państwa członkowskiego, Komisja nie narusza prawa, gdy w ramach kontroli dokonywanej na podstawie art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 nie sprzeciwia się włączeniu tego wydarzenia do wykazu sporządzonego przez dane państwo członkowskie, na tej podstawie, że inne wydarzenie – być może nawet donioślejsze dla tego społeczeństwa – nie zostało do tego wykazu włączone.
- 116 Nawet jeśli więc istnieją inne wydarzenia, o czym mowa w motywie 21 dyrektywy 97/36, o jeszcze większej doniosłości dla społeczeństwa belgijskiego aniżeli mistrzostwa świata, które jednak nie zostały włączone do wykazu sporządzonego przez władze belgijskie, Komisja nie naruszyła zasady równości traktowania, próbując włączyć mistrzostw świata do spornego wykazu.
- 117 Jeśli chodzi o argumenty podważające proporcjonalność włączenia wszystkich meczów mistrzostw świata do belgijskiego wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, należy zauważyć, że argumenty omówione w pkt 82 powyżej charakteryzuje pomieszanie, z jednej strony, doniosłego znaczenia danego wydarzenia dla społeczeństwa, które stanowi pierwszą przesłankę, jaka ma być spełniona, i stanowi nadrzędny wzgląd interesu ogólnego uzasadniający ograniczenie swobody podstawowej gwarantowanej traktatowo (zob. pkt 52–57 powyżej) z proporcjonalnością spornego ograniczenia z drugiej strony, które stanowi kolejną przesłankę, jaka musi być spełniona przez krajowe przepisy ograniczające taką swobodę, aby mogły one być zgodne z prawem wspólnotowym (zob. pkt 58 powyżej). Odnosząc się do tej kwestii, dość stwierdzić, że jak zostało to wykazane w analizie dotyczącej niniejszego zarzutu, rozgrywki mistrzostw świata mogą być zgodnie z prawem uznane za jednolite wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, zaś dane o oglądalności meczów „drugorzędnych” potwierdzają, a nie podważają, ocenę dokonaną w motywach 6 i 16 zaskarżonej decyzji. Jest więc jasne, że argument, zgodnie z którym omawiane mecze nie mają doniosłego znaczenia dla społeczeństwa, co miałyby prowadzić do uznania belgijskich przepisów za nieproporcjonalne, oparty jest, w każdym razie, na nieprawidłowym założeniu. W konsekwencji argument ten nie podważa wniosku Komisji, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego było odpowiednie

i proporcjonalne, zważywszy, iż mistrzostwa świata stanowią, ze swej natury, jednolite wydarzenie.

- 118 Jeśli chodzi o inne argumenty oparte na naruszeniu zasady proporcjonalności, które zostały zreferowane w pkt 91 powyżej, wystarczy stwierdzić, że możliwości proponowane przez Fifę są nie do pogodzenia z definicją bezpłatnej telewizji zawartą w motywie 22 dyrektywy 97/36, którą to definicję Fifa w wyraźny sposób uznała w swej replice. Wynika stąd, że Komisja nie miała obowiązku analizowania tych możliwości przed ustaleniem, iż włączenie całości mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego było proporcjonalne.
- 119 Z powyższego wynika, że poprzez uznanie, iż włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego było zgodne z prawem wspólnotowym, Komisja nie naruszyła art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552, wobec czego zarzut pierwszy należy oddalić.

W przedmiocie zarzutów drugiego i trzeciego, opartych odpowiednio na naruszeniu art. 49 WE oraz art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja nieprawidłowo doszła do wniosku, że belgijskie przepisy były zgodne odpowiednio z art. 49 WE i 43 WE

— Argumenty stron

- 120 Fifa twierdzi w swojej skardze, że argumenty podniesione przez nią na poparcie zarzutu pierwszego dowodzą także tego, iż poprzez uznanie, że włączenie wszystkich

meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego Komisja naruszyła art. 49 WE.

- 121 W swej replice Fifa dodaje, po pierwsze, że nawet jeśli przepisy belgijskie nie różnicują nadawców krajowych i zagranicznych, uniemożliwiają mu one sprzedaż wyłącznych praw do transmisji meczów mistrzostw świata na rzecz nadawców niespełniających wymogów określonych w pkt 9 i 13 powyżej oraz, po drugie, że na mocy mechanizmu wzajemnego uznawania, uruchomionego przez zaskarżoną decyzję, nadawcy mający siedzibę w innych państwach członkowskich nie mogą w sposób wyłączny transmitować żadnego z meczów mistrzostw świata na terytorium Belgii, ponieważ nie spełniają tych wymogów. Chociaż przepisy wydane przez wspólnotę flamandzką pozostawiają możliwość transmitowania przez omawianych nadawców meczów mistrzostw świata na zasadzie wyłączności, w sytuacji gdy żaden nadawca spełniający wymogi określone w pkt 9 powyżej nie zgłosił gotowości nabycia od nich podlicencji, ewentualność ta jest jednak czysto teoretyczna. Tymczasem wyłączenie możliwości nabycia wyłącznych praw transmisyjnych w Belgii wyklucza zainteresowanie ich nabyciem przez nadawców mających siedziby w innych państwach członkowskich, tym samym uniemożliwiając im transmisję jakiegokolwiek meczu mistrzostw świata na terytorium Belgii.
- 122 Restrykcyjne skutki w stosunku do swobody nadawców mających siedzibę w innych państwach członkowskich niż Belgia w zakresie świadczenia usług mogłyby jednak zostać ograniczone do proporcjonalnego poziomu poprzez włączenie do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu jedynie tych meczów mistrzostw świata, które rzeczywiście mają takie znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego, a mianowicie meczów „pierwszorzędných”, do których Fifa zawsze dodaje mecz otwarcia, jak również ceremonię otwarcia. Tymczasem przepisy belgijskie, które zostały zatwierdzone przez Komisję w zaskarżonej decyzji, skutkują ograniczeniami swobody świadczenia usług, które są nieproporcjonalne i nieuzasadnione w stosunku do celu, którego realizacji służą.
- 123 W ramach zarzutu dotyczącego naruszenia swobody przedsiębiorczości Fifa podnosi w swej skardze, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu

wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego uniemożliwia nadawcom, którzy pragną podjąć działalność w Królestwie Belgii i oferować w tym celu odpłatne usługi telewizyjne, uzyskanie wyłącznych praw transmisyjnych do meczów mistrzostw świata w odniesieniu do tego państwa. Tymczasem nabycie niewyłącznych praw transmisyjnych nie umożliwia małemu nadawcy uzyskanie dochodów, abonentów i prestiżu niezbędnych do prowadzenia działalności w Królestwie Belgii, wobec czego Komisja popełniła błąd, uznając, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego nie stanowiło naruszenia art. 43 WE.

124 Komisja przy wsparciu interwenientów kwestionuje zasadność tych zarzutów.

— Ocena Sądu

125 Jest poza sporem, a co więcej – zostało to uznane w motywie 17 zaskarżonej decyzji – że mechanizm wzajemnego uznawania, uruchomiony przez zaskarżoną decyzję zgodnie z art. 3a dyrektywy 89/552, skutkuje ograniczeniem ustanowionej na mocy art. 49 WE swobody świadczenia usług na wspólnym rynku.

126 Ponadto, jak wskazała Fifa, przepisy belgijskie mogą stawiać nadawców z innych państw członkowskich w mniej korzystnej pozycji faktycznej lub prawnej względem nadawców belgijskich. W tym względzie, niezależnie od tego, że przepisy opisane w pkt 7–15 powyżej odnoszą się w taki sam sposób do nadawców krajowych i zagranicznych, w rzeczywistości jest znacznie mniej prawdopodobne, by nikt z nadawców spełniających wymogi określone w pkt 9–13 powyżej, najpewniej mających siedzibę w Belgii, nie był zainteresowany transmisją mistrzostw świata, dając tym samym nadawcy pragnącemu podjąć działalność na terenie Królestwa Belgii możliwość nadawania tego wydarzenia na zasadzie wyłączności, aniżeli wystąpienie sytuacji odwrotnej. Co więcej, zgodnie z przepisami belgijskimi, możliwość ta dotyczy jedynie

wspólnoty flamandzkiej (zob. pkt 10 powyżej). Z powyższego wynika, że przepisy belgijskie stanowią w rzeczywistości ograniczenie swobody przedsiębiorczości, o której mowa w art. 43 WE.

- 127 Niemniej jednak omawiane ograniczenia swobody świadczenia usług i swobody przedsiębiorczości mogą być uzasadnione, gdyż mają one na celu ochronę prawa do informacji oraz zapewnienie szerokiej publiczności dostępu do telewizyjnych transmisji wydarzeń, krajowych lub niekrajowych, mających doniosłe znaczenie dla społeczeństwa, z zastrzeżeniem dodatkowych wymogów, by były one odpowiednie do osiągnięcia zamierzonego celu oraz by nie wykraczały poza to, co niezbędne dla jego osiągnięcia (zob. pkt 52–58 powyżej).
- 128 Należy w tej kwestii przypomnieć, że Fifa kwestionuje legalność zaskarżonej decyzji w świetle postanowień traktatu dotyczących swobody świadczenia usług oraz swobody przedsiębiorczości w zakresie, w jakim Komisja aprobuje włączenie „drugorzędnych” meczów do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego. Zdaniem Fify mecze te nie mają takiego charakteru, wobec czego ograniczenie swobody świadczenia usług oraz swobody przedsiębiorczości jest nieproporcjonalne.
- 129 Tymczasem, podobnie jak argumenty zbadane w pkt 117 powyżej, uzasadnienie zarzutu naruszenia art. 49 WE dotknięte jest tym samym pomieszczeniem, po pierwsze, doniosłego znaczenia dla społeczeństwa, które stanowi pierwszą przesłankę, jaką dane wydarzenie musi spełniać, a także które stanowi nadrzędny względ interesu ogólnego uzasadniający ograniczenie podstawowej swobody gwarantowanej przez traktat (zob. pkt 52–57 powyżej) oraz, po drugie, proporcjonalności omawianego ograniczenia, które stanowi drugą przesłankę, jaka musi być spełniona przez przepisy krajowe ograniczające taką swobodę, aby były one zgodne z prawem wspólnotowym (zob. pkt 58 powyżej). Wystarczy stwierdzić w tej kwestii, że jak zostało to pokazane w analizie przeprowadzonej w związku z zarzutem pierwszym, mistrzostwa świata mogą zostać zgodnie z prawem uznane za jednolite wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, zaś oglądalność meczów „drugorzędnych” potwierdza, a nie podważa ocenę zawartą w pkt 6 i 16 zaskarżonej decyzji. Jest więc jasne, że argument, zgodnie z którym aby uznać sporny wykaz za proporcjonalny, należy ograniczyć jego

zawartość do meczów „pierwszorzędnych”, gdyż tylko one mają doniosłe znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego, oparty jest w każdym razie na błędnym założeniu. W konsekwencji argument ten nie podważa wniosku Komisji, iż włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego było proporcjonalne.

- ¹³⁰ W świetle rozważań zawartych w pkt 127 i 129 powyżej podniesione przez Fifę argumenty odnoszące się do swobody przedsiębiorczości należy także oddalić.
- ¹³¹ Zarzuty drugi i trzeci należy więc oddalić.

W przedmiocie zarzutu czwartego opartego na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła zgodność przepisów belgijskich z prawem własności przysługującym Fifie

— Argumenty stron

- ¹³² Fifa twierdzi, że zakaz zbywania wyłącznych praw transmisyjnych w odniesieniu do jakiegokolwiek meczu mistrzostw świata dotyczący nadawców niespełniających wymogów określonych w pkt 9 i 13 powyżej unicestwia istotę jej prawa własności, a w każdym razie ogranicza to prawo w sposób nieproporcjonalny i nieuzasadniony. Możliwość zbywania takich praw w ramach procedury przetargowej, w której może

uczestniczyć szereg podmiotów, jest najbardziej znaczącym czynnikiem przesądającym o wartości tych praw i stanowi źródło największych dochodów Fify. Komisja naruszyła więc prawo, nie wykrywając naruszenia prawa własności, chronionego na mocy art. 1 pierwszego protokołu do konwencji oraz na mocy prawa wspólnotowego.

- 133 Ponadto możliwość transmitowania meczów mistrzostw świata przez nadawcę nie spełniającego tych wymogów jest czysto hipotetyczna na podstawie przepisów flamandzkich (zob. pkt 121 powyżej), a możliwości takiej w ogóle nie ma w Walonii.
- 134 Tymczasem cel zapewnienia publicznego dostępu do wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego mógł zostać osiągnięty poprzez włączenie do wykazu takich wydarzeń jedynie tych meczów mistrzostw świata, które naprawdę mają takie znaczenie dla społeczeństwa belgijskiego, to jest meczów „pierwszorzędnych”.
- 135 Komisja wspierana przez interwenientów kwestionuje zasadność tego zarzutu.

— Ocena Sądu

- 136 Należy mieć na względzie, że – co jest poza sporem pomiędzy stronami – Fifa jest organizatorem mistrzostw świata w rozumieniu motywu 21 dyrektywy 97/36, wobec czego każdy, kto zamierza wykonywać prawa transmisyjne do tego wydarzenia, musi je uzyskać od Fify albo od podmiotu, który uprzednio uzyskał je od tej federacji.

- 137 Dlatego, ponieważ wartość tych praw może zależeć od skutków prawnych zaskarżonej decyzji (zob. pkt 37–41 powyżej), będą one miały także wpływ na prawo własności Fify.
- 138 Z orzecznictwa wynika ponadto, że w wypadku gdy państwo członkowskie powołuje się na takie postanowienia jak art. 46 WE i 55 WE w celu uzasadnienia przepisów, które mogą ograniczać korzystanie ze swobody świadczenia usług lub swobody przedsiębiorczości, takie uzasadnienie, wynikające z prawa wspólnotowego, należy interpretować w świetle ogólnych zasad prawa, a w szczególności w świetle praw podstawowych. Wobec powyższego sporne przepisy krajowe mogą być objęte tymi wyjątkami jedynie wówczas, gdy są zgodne z prawami podstawowymi, których przestrzeganie zapewniają sądy wspólnotowe (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie C-260/89 ERT, Rec. s. I-2925, pkt 43). Podobnie nie można przyjąć, by przepis krajowy, który jest nie do pogodzenia z prawami podstawowymi, na przykład z prawem własności (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawach połączonych C-20/00 i C-64/00 Booker Aquaculture i Hydro Seafood, Rec. s. I-7411, pkt 67) mógł być objęty uznanymi wyjątkami na tej podstawie, że stanowi on odzwierciedlenie nadrzędnego względu interesu ogólnego, na przykład udostępnienia szerokiej publiczności wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa za pośrednictwem telewizji.
- 139 Niemniej jednak zasada ochrony podstawowego prawa własności nie jest, w świetle prawa wspólnotowego, absolutna, lecz powinna być rozpatrywana w perspektywie jej funkcji społecznej. Wobec tego wykonywanie prawa własności może zostać poddane ograniczeniom, pod warunkiem że ograniczenia te rzeczywiście odpowiadają celom w interesie ogólnym i nie stanowią, w stosunku do swej funkcji, nieproporcjonalnej i niemożliwej do przyjęcia ingerencji, która naruszałaby istotę tego prawa (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie C-347/03 Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia i ERSA, Zb.Orz. s. I-3785, pkt 119; z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawach połączonych C-154/04 i C-155/04 Alliance for Natural Health i in., Zb.Orz. s. I-6451, pkt 126).
- 140 W tym względzie należy przypomnieć, że z przyczyn opisanych wyżej w pkt 98–119 i wbrew twierdzeniom Fify mistrzostwa świata można zgodnie z prawem uznawać za jednolite wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, zaś

liczebność widzów meczów „drugorzędnych” potwierdza, a nie podważa, ustalenia dokonane w motywie 6 i 16 zaskarżonej decyzji. W tych okolicznościach, jak zostało to przyjęte w pkt 117 powyżej, fakt, że mistrzostwa świata z natury stanowią jednolite wydarzenie, oznacza, że Komisja nie popełniła błędu, ustalając, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do belgijskiego wykazu stanowiło działanie proporcjonalne.

¹⁴¹ Należy zatem stwierdzić, że zarzut, iż włączenie „drugorzędnych” meczów do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego stanowiło nieproporcjonalną i nieakceptowalną ingerencję w prawo własności Fify z tego względu, że mecze te nie są takimi wydarzeniami, oparte jest na błędnym założeniu.

¹⁴² Ponadto, chociaż sporne przepisy mogą wpłynąć na cenę, jaką Fifa uzyska za udzielenie praw do transmisji meczów mistrzostw świata w Belgii, nie niweczą jednak wartości handlowej tych praw gdyż, po pierwsze, przepisy te nie zobowiązują Fify do zbycia tych praw na jakichkolwiek warunkach oraz, po drugie, Fifa jest chroniona przed praktykami wynikającymi ze zмовy lub stanowiącymi nadużycie na mocy wspólnotowego i belgijskiego prawa ochrony konkurencji. W związku z tym Komisja nie popełniła błędu, uznając, że przepisy belgijskie miały charakter proporcjonalny.

¹⁴³ Zarzut czwarty należy zatem oddalić.

W przedmiocie zarzutu piątego opartego na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła, że postępowanie, w ramach którego zostały wydane przepisy belgijskie, było zrozumiałe i przejrzyste

— Argumenty stron

- ¹⁴⁴ Fifa twierdzi, że władze belgijskie działały w sposób arbitralny i nie uzasadniły wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego. Stowarzyszenie to twierdzi, że Conseil des médias flamand (flamandzka rada ds. środków przekazu) wyraziła ubolewanie z powodu arbitralnego sposobu sporządzenia spornego wykazu, jak również z powodu jego długości oraz braku uzasadnienia dokonanego wyboru wydarzeń.
- ¹⁴⁵ Co więcej, wybierając wydarzenia, które mają być włączone do wykazu, władze flamandzkie posłużyły się kryteriami innymi niż te, o których mowa w motywie 5 zaskarżonej decyzji.
- ¹⁴⁶ A zatem, po pierwsze, kryterium, wedle którego wydarzenie ma mieć charakter istotnej aktualności oraz budzić znaczące zainteresowanie publiczności (pkt 8 tiret pierwsze powyżej) w sposób istotny różni się od pierwszego kryterium zawartego w motywie 5 zaskarżonej decyzji (zob. pkt 20 powyżej), ponieważ nie wymaga oceny, czy dane wydarzenie ma szczególnie powszechny oddźwięk wykraczający poza publiczność, która zazwyczaj śledzi daną dyscyplinę sportu lub aktywność, lecz zadowala się istotną aktualnością oraz przyciągnięciem zainteresowania publiczności.
- ¹⁴⁷ Po drugie, kryterium, wedle którego wydarzenie musi odbywać się w ramach znaczących międzynarodowych zawodów albo stanowić mecz, w którym uczestniczy

reprezentacja Belgii, belgijska drużyna klubowa albo jeden lub więcej sportowców belgijskich, różni się istotnie od trzeciego kryterium zawartego w motywie 5 zaskarżonej decyzji, gdyż to ostatnie kryterium wymaga zarówno udziału reprezentacji Belgii lub belgijskiego zawodnika, jak również międzynarodowego charakteru zawodów.

- ¹⁴⁸ Wreszcie Fifa twierdzi, że władze belgijskie nie uzasadniły w żaden sposób włączenia wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, wskutek czego Komisja nie mogła zgodnie z prawem dojść do wniosku, że wykaz ten został sporządzony w sposób zrozumiały i przejrzysty, jak wymaga tego art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552.
- ¹⁴⁹ Komisja przy wsparciu interwenientów kwestionuje zasadność tego zarzutu.

— Ocena Sądu

- ¹⁵⁰ Należy na wstępie przypomnieć, że art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552 nie określa szczegółowych elementów krajowego postępowania prowadzącego do sporządzenia wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa. Przepis ten pozostawia państwom członkowskim określony zakres uznania przy organizowaniu omawianego postępowania zarówno w zakresie jego etapów, ewentualnego zasięgnięcia opinii osób zainteresowanych, jak również określania właściwości organów administracji, przy czym postępowanie to musi być – jako całość – zrozumiałe i przejrzyste.
- ¹⁵¹ Ograniczenia w wykonywaniu swobód podstawowych gwarantowanych przez traktat, wynikające z przepisów krajowych uzasadnionych przez nadrzędne względy interesu ogólnego muszą bowiem także być odpowiednie do osiągnięcia zamierzonego

celu i nie mogą wykraczać poza to, co niezbędne do jego osiągnięcia (zob. pkt 54 powyżej).

152 To właśnie w celu zapewnienia proporcjonalności oraz wykluczenia nieuzasadnionej dyskryminacji ustanowione przez państwo członkowskie postępowanie służące sporządzeniu wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa musi być zrozumiałe i przejrzyste, to znaczy musi być oparte na obiektywnych kryteriach, które są znane z góry osobom zainteresowanym, tak by uniknąć sytuacji, w której państwa członkowskie będą korzystać w sposób arbitralny z przysługującego im uznania przy włączaniu określonych wydarzeń do wykazów (zob. podobnie ww. w pkt 53 wyrok w sprawie *United Pan-Europe Communications Belgium i in.*, pkt 46). Chociaż prawdą jest, że zgodnie z art. 3a dyrektywy 89/552, aby dane wydarzenie zostało włączone do wykazu, musi mieć doniosłe znaczenie dla społeczeństwa, pozostaje faktem, że uprzednie określenie szczegółowych kryteriów służących do oceny tej doniosłości stanowi istotny czynnik zapewniający, że decyzje krajowe będą podejmowane w sposób przejrzysty i w granicach przysługującego władzom krajowym uznania (zob. pkt 94 powyżej).

153 W tym kontekście, gdy Komisja ustala, że postępowanie krajowe danego państwa członkowskiego służące sporządzaniu wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa spełnia wymogi zrozumiałości i przejrzystości, biorąc między innymi pod uwagę stosowanie określonych kryteriów selekcji, wskazanych w jej decyzji, kryteria te muszą oddawać istotę kryteriów określonych w odpowiednich przepisach krajowych.

154 W niniejszej sprawie jest jasne, że pierwsze kryterium określone w *besluit van 28 mei 2004* nie różni się znacząco od pierwszego z kryteriów określonego w motywie 5 zaskarżonej decyzji. Wbrew twierdzeniom Fify wymóg „znaczącego zainteresowania publiczności” z definicji nie będzie spełniony, gdy dane wydarzenie sportowe wzbudzi zainteresowanie jedynie osób, które zazwyczaj śledzą daną dyscyplinę.

- 155 Gdy chodzi o trzecie kryterium określone w motywie 5 zaskarżonej decyzji, wystarczy wskazać, że Komisja nie uznała, by zostało ono spełnione w odniesieniu do mistrzostw świata. W tym względzie motywy 6 i 16 zaskarżonej decyzji wskazują, że w odniesieniu do mistrzostw świata Komisja ustaliła, że kryteria pierwsze i czwarte spośród kryteriów określonych w motywie 5 zaskarżonej decyzji zostały spełnione. Natomiast motyw 8 zaskarżonej decyzji, który stosuje trzecie kryterium wskazane w motywie 5 tego aktu prawnego, nie odwołuje się do mistrzostw świata, ale do międzynarodowych mistrzostw w piłce nożnej na poziomie klubowym, takich jak liga mistrzów oraz puchar UEFA, a mecze z udziałem klubów belgijskich odbywające się w ramach tych zawodów także włączono do spornego wykazu.
- 156 Uwaga poczyniona przez Conseil des médias flamand nie zawiera nic na poparcie twierdzeń tego gremium w sprawie jakoby arbitralnego charakteru postępowania w sprawie sporządzenia wykazu dla wspólnoty flamandzkiej, a ponadto została ona wyrażona w 1999 r., a zatem szereg lat przed wydaniem spornych przepisów oraz sporządzeniem spornego wykazu. Stwierdzenie wspomnianego gremium co do długości omawianego wykazu nie podważa w żaden sposób zrozumiałości i przejrzystości krajowego postępowania.
- 157 Gdy chodzi o twierdzenie, że władze belgijskie nie uzasadniły w żaden sposób włączenia wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego należy, po pierwsze, mieć na względzie, że znaczenie meczów „drugorzędnych”, o czym była mowa w pkt 72 powyżej, jest faktem notoryjnym, z pewnością znanym Fifie, organizatorowi omawianego turnieju. Po drugie, Fifa nie kwestionuje faktu, że „pierwszorządne” mecze spełniają kryteria pozwalające zaklasyfikować je jako wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego. Jest więc jasne w tym kontekście, że w sytuacji gdy belgijskie władze włączają także „drugorzędne” mecze mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego, czynią tak dlatego, że mecze te spełniają te same kryteria co „pierwszorządne” mecze mistrzostw świata. W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Fifa posiadała wszelkie dane niezbędne do określenia przyczyn, dla których władze belgijskie włączyły mistrzostwa świata

w całości do sporządzonego przez siebie wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, wobec czego stowarzyszenie to mogło zaskarżyć dokonany przez władze wybór przed sądami krajowymi, powołując na wszelkie czynniki, które, jego zdaniem, podają w wątpliwość ocenę doniosłości „drugorzędnych” meczów dla społeczeństwa belgijskiego, tak jak uczyniło to ono w ramach niniejszej skargi.

158 Wynika stąd, że zarzut piąty należy oddalić.

W przedmiocie wniosku Fify o zastosowanie środków organizacji postępowania

159 Ocena podniesionych przez Fifę zarzutów czyni zbędnym stosowanie środków organizacji postępowania, o które wносиła (zob. pkt 22, 24 powyżej).

160 Należy w tej kwestii zauważyć, że jak twierdzi Fifa, jej wniosek miał na celu umożliwienie jej oraz Sądowi dokonanie oceny, po pierwsze, czy Komisja dysponowała wystarczającymi dowodami, pozwalającymi uznać, że belgijski wykaz był zgodny z prawem wspólnotowym oraz, po drugie, czy sporny wykaz został sporządzony w sposób zrozumiały i przejrzysty. Fifa twierdzi w szczególności, że znajomość wszystkich uwag poczynionych przez Komisję oraz władze belgijskie w ramach postępowania oceniającego sporne przepisy krajowe jest niezbędna w celu dokonania oceny, czy władze te spełniły wszystkie żądania Komisji oraz czy dane dotyczące oglądalności odnoszące się do szeregu dyscyplin sportowych zostały wzięte pod uwagę w sposób spójny, zważywszy, że w odniesieniu do innych zawodów tylko niektóre mecze zostały włączone do spornego wykazu.

- 161 Należy zauważyć, że jak zostało stwierdzone w toku badania zarzutów Fify, Komisja nie popełniła żadnego błędu, przyjmując, że włączenie wszystkich meczów mistrzostw świata do wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa belgijskiego jest zgodne z prawem wspólnotowym, co uczyniła na podstawie informacji, jakimi dysponowała, takich jak nota z dnia 10 grudnia 2003 r. wystosowana przez władze belgijskie, o której mowa w motywie 1 zaskarżonej decyzji, i załączona do odpowiedzi na skargę. Nota ta pozwoliła Komisji przyjąć, że postępowanie wdrożone w Belgii było zrozumiałe i przejrzyste, a argumenty na poparcie tezy przeciwnej, podniesione w ramach zarzutu piątego zostały oddalone.
- 162 Co więcej, legalność decyzji Komisji w przedmiocie zgodności przepisów wydanych na podstawie art. 3a dyrektywy 89/552 z prawem wspólnotowym ocenia się z uwzględnieniem brzmienia, w którym przepisy te zostały ostatecznie zatwierdzone. Wobec tego wszelkie wcześniejsze wersje lub uwagi, które Komisja lub władze krajowe mogły przedstawiać w toku oceny tych przepisów, są ze swej natury pozbawione znaczenia dla tego celu.
- 163 Gdy chodzi o argument dotyczący możliwego zróżnicowanego traktowania różnych zawodów, w związku z czym niektóre z nich zostały włączone do spornego wykazu w całości, podczas gdy w odniesieniu do innych włączono tylko niektóre mecze, wystarczy stwierdzić, że nic nie przeszkadza Fifie powoływać się na tę okoliczność, wynikającą z samego wykazu, jako na przyczynę stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, nawet jeśli nie zna ono danych o oglądalności przekazanych Komisji w odniesieniu do wskazanych zawodów.
- 164 W tych okolicznościach wnioski o zastosowanie środków organizacji postępowania należy oddalić, podobnie jak całość skargi.

W przedmiocie kosztów

- ¹⁶⁵ Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Fifa przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami zgodnie z żądaniem Komisji.
- ¹⁶⁶ Królestwo Belgii, Republika Federalna Niemiec oraz Zjednoczone Królestwo pokrywają własne koszty, zgodnie z art. 87 § 4 regulaminu postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (siódma izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Fédération Internationale de Football Association (Fifa) zostaje obciążona własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską.**

- 3) Królestwo Belgii, Republika Federalna Niemiec oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej pokrywają własne koszty.**

Forwood

Truchot

Schwarcz

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 17 lutego 2011 r.

Podpisy

Spis treści

Ramy prawne	II - 214
Okoliczności powstania sporu i zaskarżona decyzja	II - 217
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 224
Co do prawa	II - 227
W przedmiocie dopuszczalności	II - 227
Argumenty stron	II - 227
Ocena Sądu	II - 228
Co do istoty	II - 232
W przedmiocie zarzutu szóstego opartego na braku uzasadnienia	II - 236
— Argumenty stron	II - 236
— Ocena Sądu	II - 237
W przedmiocie zarzutu pierwszego opartego o naruszenie art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie ustaliła, iż belgijskie przepisy były zgodne z art. 49 WE	II - 240
— Argumenty stron	II - 240
— Ocena Sądu	II - 245
	II - 269

W przedmiocie zarzutów drugiego i trzeciego, opartych odpowiednio na naruszeniu art. 49 WE oraz art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja nieprawidłowo doszła do wniosku, że belgijskie przepisy były zgodne odpowiednio z art. 49 WE i 43 WE	II - 253
— Argumenty stron	II - 254
— Ocena Sądu.....	II - 255
W przedmiocie zarzutu czwartego opartego na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła zgodność przepisów belgijskich z prawem własności przysługującym Fife	II - 257
— Argumenty stron	II - 257
— Ocena Sądu.....	II - 258
W przedmiocie zarzutu piątego opartego na naruszeniu art. 3a ust. 2 dyrektywy 89/552 w ten sposób, że Komisja błędnie przyjęła, że postępowanie, w ramach którego zostały wydane przepisy belgijskie, było zrozumiałe i przejrzyste	II - 261
— Argumenty stron	II - 261
— Ocena Sądu.....	II - 262
W przedmiocie wniosku Fify o zastosowanie środków organizacji postępowania ...	II - 265
W przedmiocie kosztów	II - 267